

FRITUURSPECIAALZAKEN EN DE CORONACRISIS

Feiten & cijfers uit branche-onderzoek | juli 2020

ProFri **Vereniging
Professionele
Frituurders**

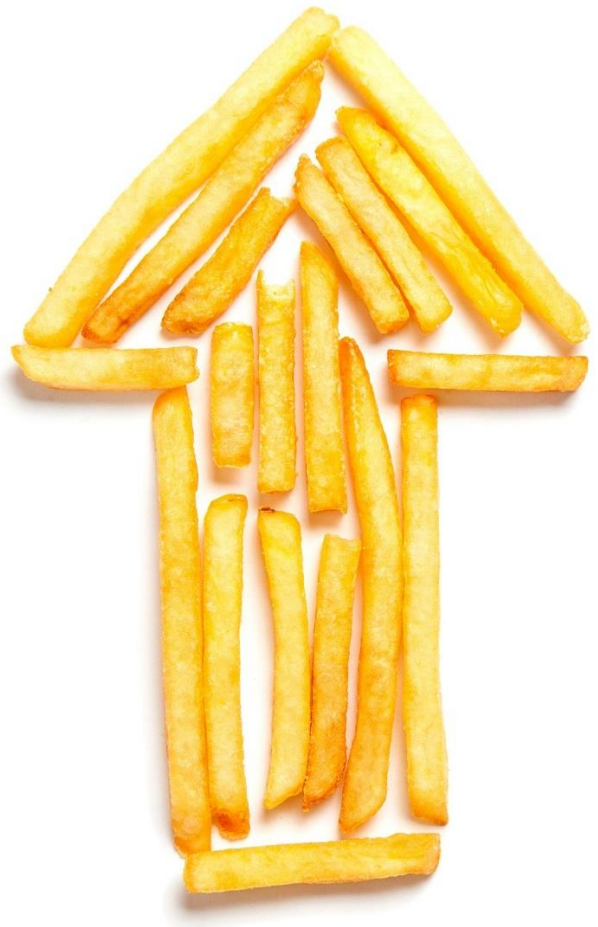
“Zorgen en veerkracht”

Voor je liggen de resultaten van het onderzoek dat vakvereniging ProFri hield onder houders van frituurspecialzaken naar de gevolgen van de ernstigste crisis die de horeca meemaakte, de crisis door het coronavirus covid-19. Van half maart tot en met eind mei van dit jaar gold een lockdown voor restaurants, cafés en de rest van de horeca. Frituurspecialzaken was het toegestaan onder strikte hygiëne- en contactvoorwaarden de buffetverkoop (afhaalbestellingen) en bereiding van bezorgmaaltijden voort te zetten.

Uit dit onderzoek blijkt dat cafetaria's, snackbars en frituren een kleine maar sterke loot zijn aan de horecastam. Het CBS rapporteerde onlangs: “Een derde van de horeca verwacht maximaal vijf maanden te kunnen overleven in de huidige omstandigheden (de anderhalve-metereconomie).” Frituurondernemers zijn aanmerkelijk positiever. Hoewel veel ondernemers het moeilijk hebben, taxeren vrijwel alle deelnemers aan het onderzoek dat hun bedrijf zal overleven.

Het herstel in juni, de maand van versoepeling van coronaregels, toont dit ook aan. Ten opzichte van dezelfde maand vorig jaar, is het omzetverlies minder dan 20 procent. Tijdens de lockdownmaanden verloren frituurspecialzaken ruim 45 procent van hun omzet. De totale brancheschade (omzet 2020 versus 2019) wordt tot en met juni getaxeerd op bijna 182 miljoen euro. Dat doet pijn; er is alle reden om met enige zorg naar de nabije toekomst te kijken. Maar bij alle leed en omzetpijn, is ook de volgende constatering op zijn plaats: frituurspecialzaken vormen een veerkrachtig horecasegment.

Frans van Rooij, directeur vakvereniging ProFri

Inhoud

“Veerkrachtig horecasegment” | 3

1. Lockdown | 6
2. Gepleegde aanpassingen | 7
3. Aanpassingen assortiment | 8
4. Medewerkers | 10
5. Klanten | 12
6. Levenanciers | 13
7. Omzetcijfers | 14
8. Branchebreed effect | 20
9. Overbrugging | 21
10. Toekomstverwachting | 24

11. Samenvatting | 26

Bijlage A: Karakteristiek deelnemers | 28

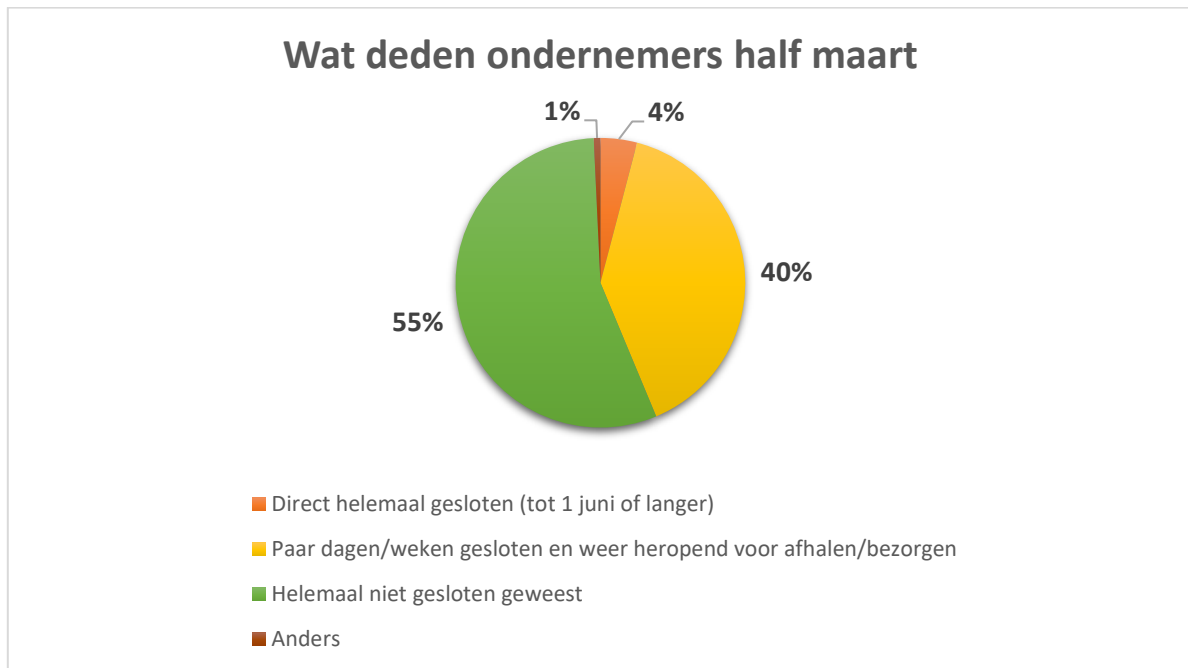
Bijlage B: Citaten uit open vragen | 32

Bijlage C: Vragenlijst | 39

Colofon, disclaimer | 47

1. Lockdown

Wat deden de houders van frituurspecialzaken nadat premier Mark Rutte de lockdown van de horeca half maart bekendmaakte?

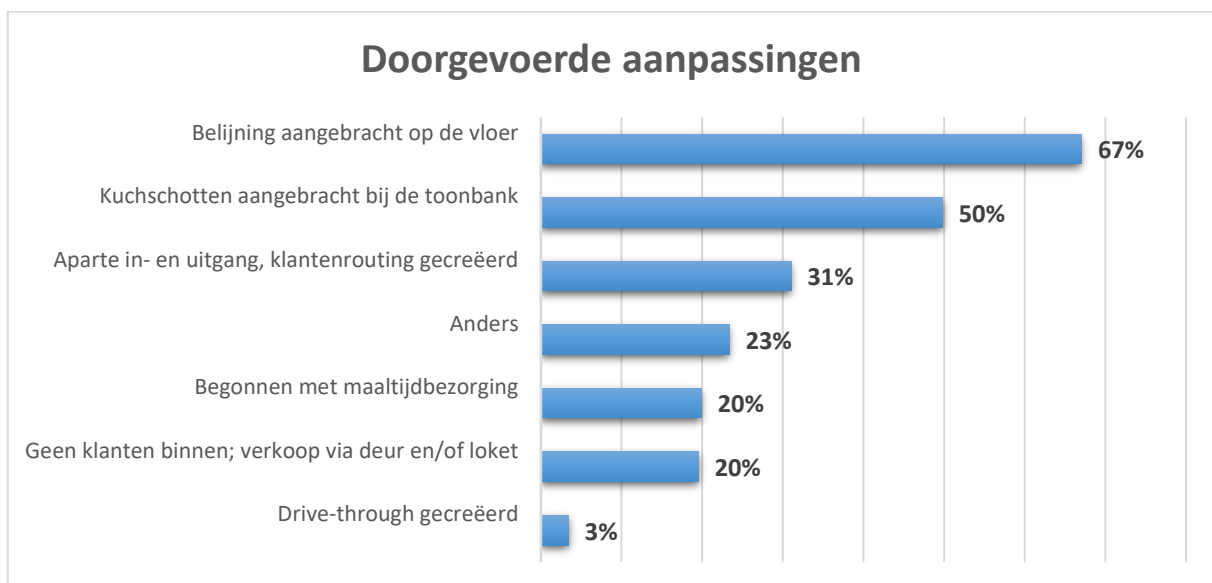
Ruim de helft van de deelnemers aan dit onderzoek sloot de zaak niet: 55 van elke honderd frituurspecialzaken bleef geopend. Een aantal ondernemers sloot de zaak helemaal tot 1 juni of langer. Sommigen besloten in een later fase van de lockdown hun deuren alsnog te sluiten.

Een grote groep wachtte minimaal de aankondiging af die enkele dagen later officieel werd: afhalen en bezorging blijft toegestaan. 40 van elke honderd deelnemers aan het onderzoek hielden de zaak enkele dagen (of weken) gesloten, maar heropenden hun bedrijf weer voor afhalers en het aannemen van bezorgbestellingen.

2. Gepleegde aanpassingen

De Top 3 van aanpassingen die frituurprofessionals pleegden om te voldoen aan de coronaregels, ziet er als volgt uit:

1. 67 van elke honderd ondernemer brachten vloerbelijning aan.
2. De helft van alle bedrijven werd uitgerust met kuschschotten.
3. Bijna een derde van alle bedrijven kreeg een andere routing.

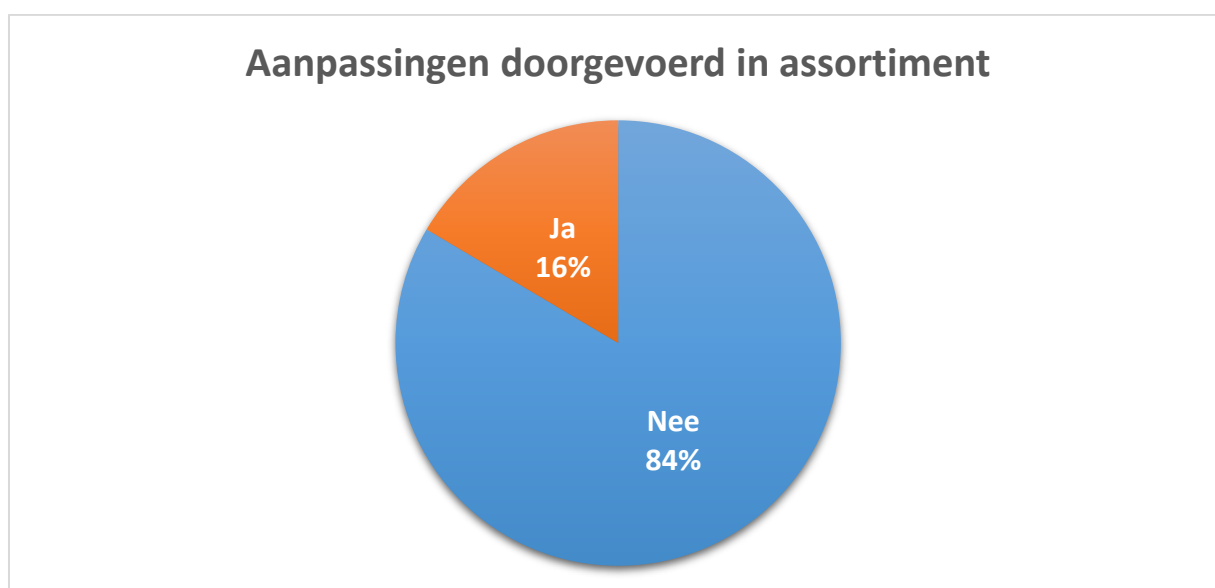

Veel foodverstrekkende bedrijven in ons land schiepen een geïmproviseerde drive-through om zodoende het klantcontact te miniseren. 3 van elke honderd frituurprofessionals deden dat.

Indien dit cijfer illustratief is voor de gehele branche, betekent dit dat in ons land ruim 170 cafetaria's, snackbars en frituren voor korte of langere tijd een drive-through hadden.

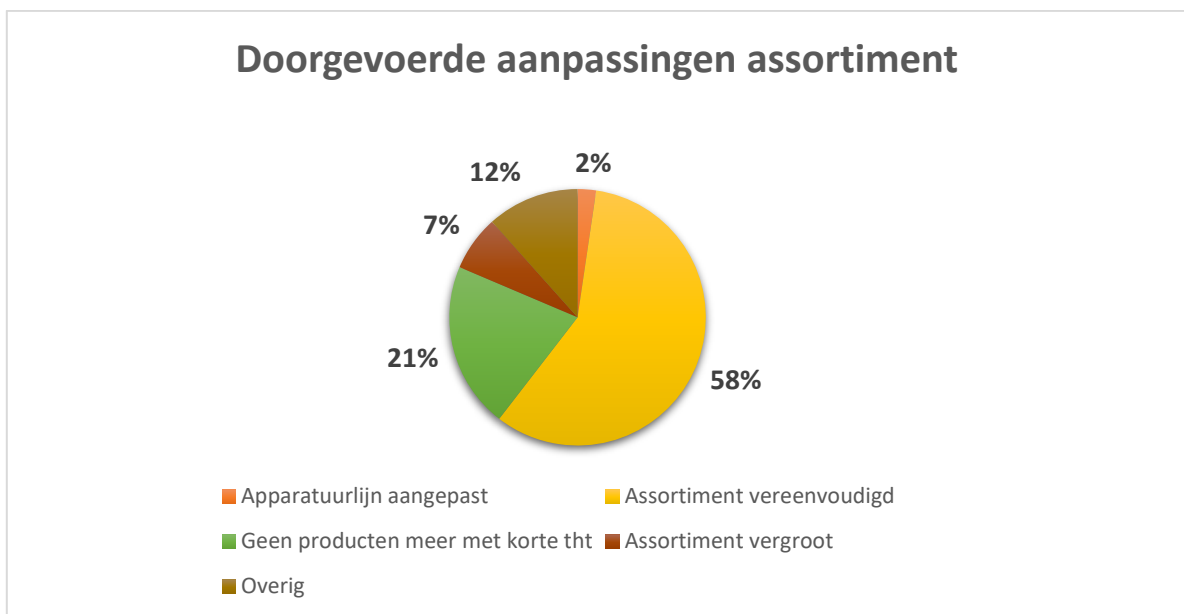
3. Aanpassingen assortiment

De groep frituurondernemers die tijdens de corona-lockdown in zijn bedrijf aanpassingen pleegde aan het assortiment, is betrekkelijk klein. 16 van elke honderd deelnemers aan het onderzoek gaven te kennen dat zij hebben ingegrepen in het assortiment.

Een grote meerderheid van de cafetaria's, snackbars en frituren in ons land, 84 van elke honderd bedrijven, werkte na het begin van de corona-lockdown dus niet met een aangepast assortiment.

Een vereenvoudigd assortiment én het schrappen van producten met een kortere houdbaarheid zijn de meest genoemde aanpassingen.

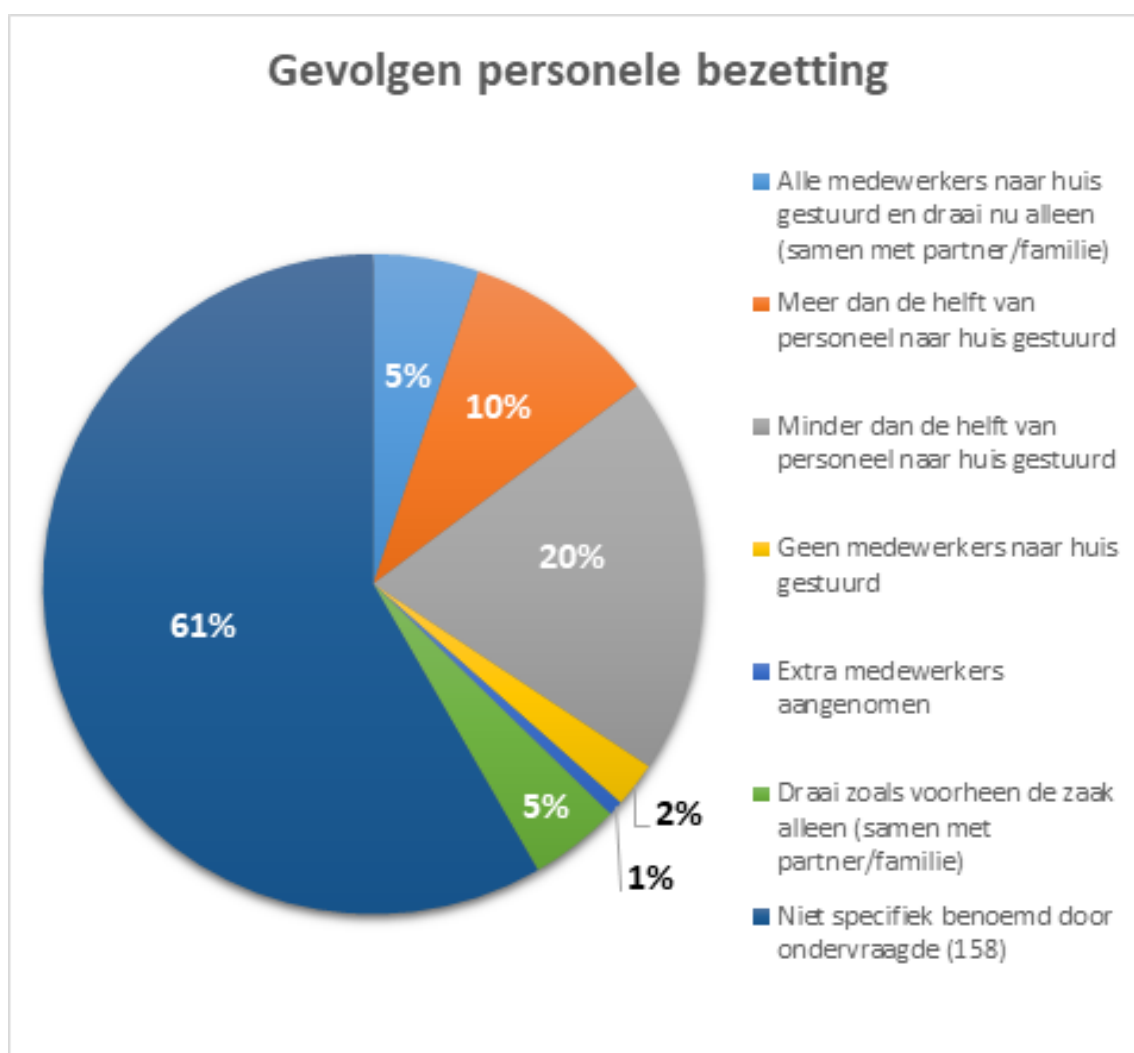
In de toelichting noemde een deel van de populatie van het onderzoek nog andere maatregelen c.q. gaven ze een nadere omschrijving van gepleegde aanpassingen aan het assortiment.

Een selectieve puntsgewijze opsomming:

- Alleen nog friet en snacks; geen belegde broodjes en menu's.
- Beperkt pakket: hardlopers en winstbrengers gepromoot.
- Bewerkelijke producten allemaal (tijdelijk) afgevoerd.
- Visproducten verwijderd uit het assortiment.
- Assortiment afhaalmaaltijden uitgebreid.
- Verse huisgemaakte snacks tijdelijk uit assortiment.

4. Medewerkers

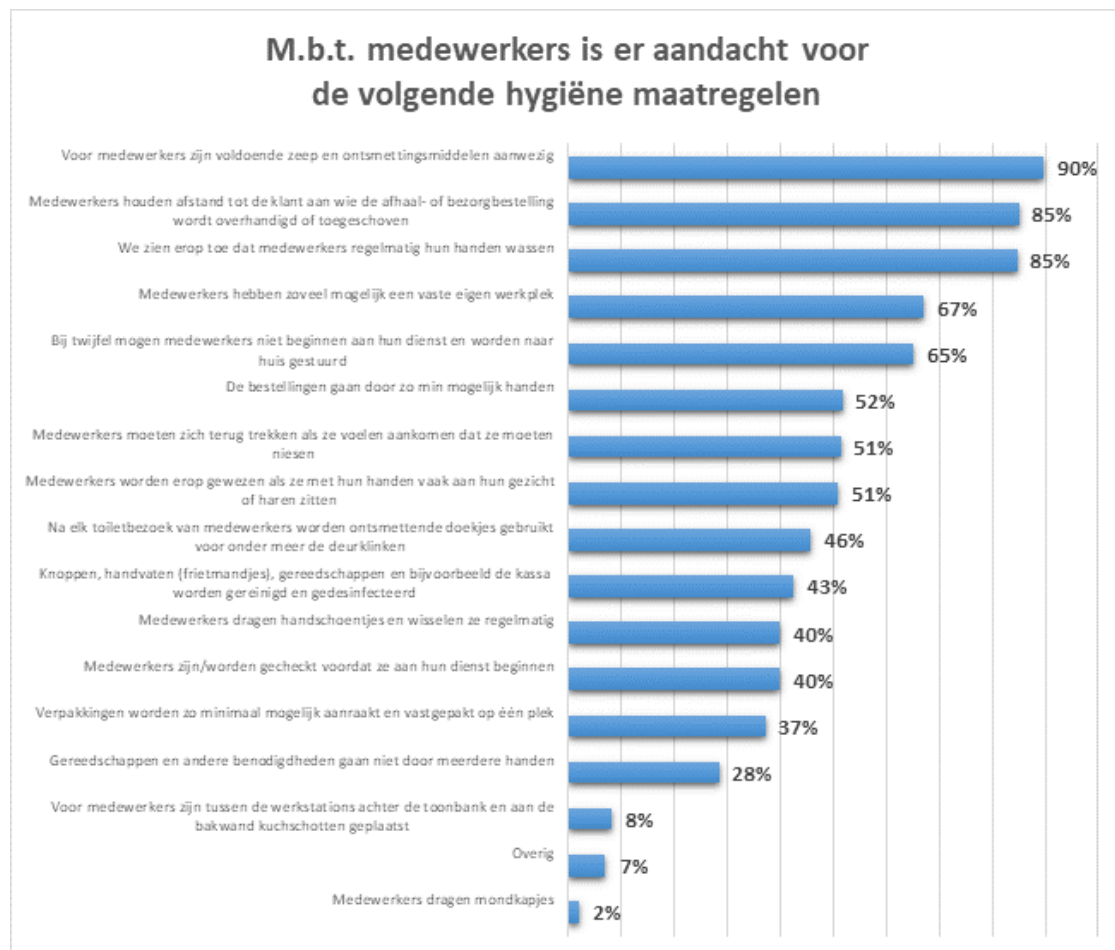
6 ondervraagden gaven aan zelf te hebben gekampt met één of meer gevallen van corona bij medewerkers en/of ondernemers.

Een relatief kleine groep van ondervraagden deelde bijzonderheden over de gevolgen van de corona-lockdown voor de personele bezetting. 61 procent deed dit niet. Vermoedelijk is de vraagstelling hieraan debet; ondervraagden focusten zich vooral op de hygiënemaatregelen die ten aanzien van medewerkers zijn genomen.

Coronamaatregelen medewerkers

Ten aanzien van hun medewerkers namen ondernemers zestien veelgenoemde maatregelen voor een optimale coronahygiëne.

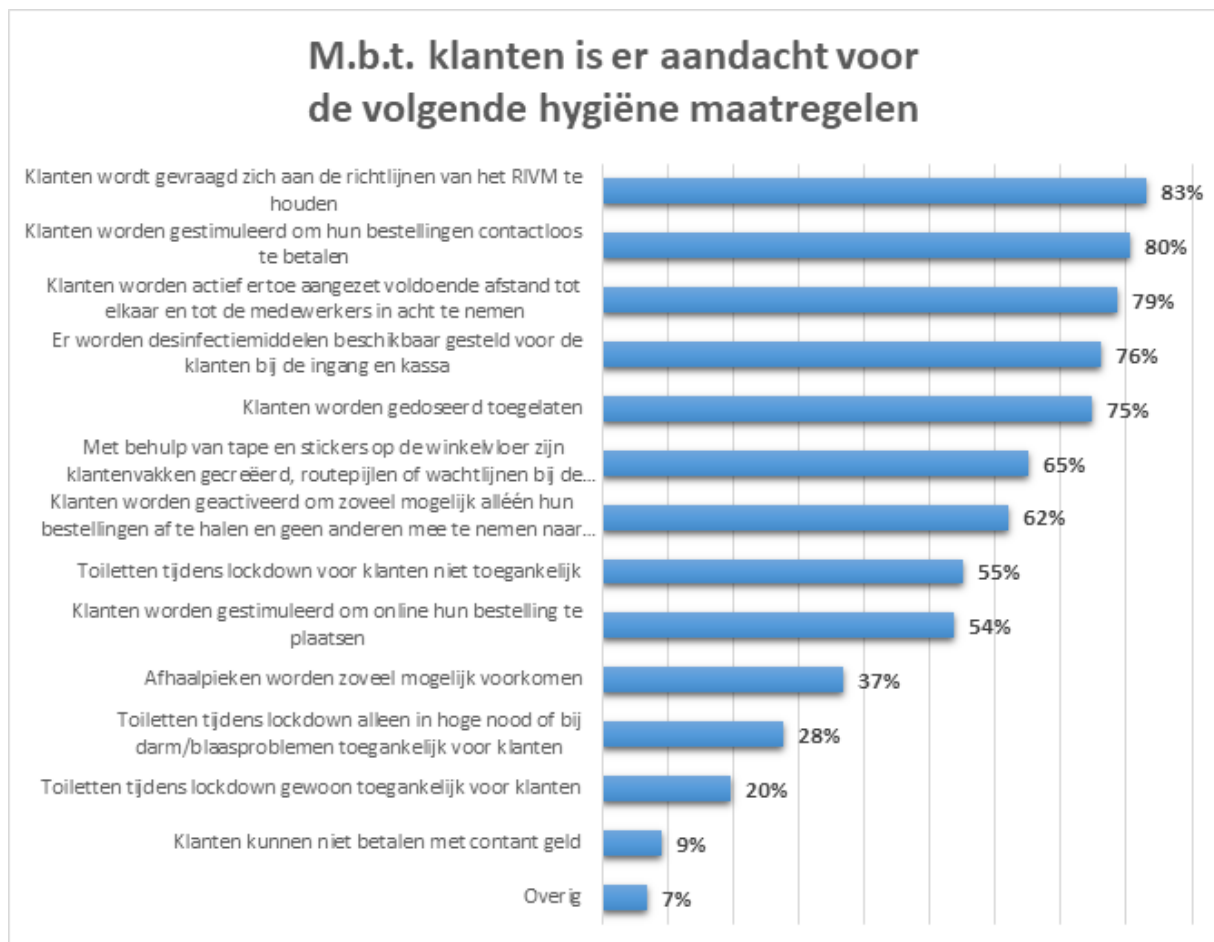

Top 5. Absolute aantallen (bij 270 deelnemers):

- Zeep en ontsmettingsmiddelen voor medewerkers: 234.
- Medewerkers houden afstand bij overhandiging bestelling: 222.
- Toezien op regelmatig handen wassen medewerkers: 221.
- Medewerkers hebben zoveel mogelijk vaste werkplek: 175.
- Bij twijfel worden medewerkers naar huis gestuurd: 170.

5. Klanten

Ten opzichte van klanten werden veel verschillende corona-maatregelen getroffen. Houden aan RIVM-regels; stimuleren van contactloze betalingen én afstand houden zijn de drie meest genoemde maatregelen.

Eén ondernemer gaf aan dat men klanten stimuleerde om vooraf te bestellen en de bestelling met de auto te komen afhalen. Klanten kregen de bestelling in de auto overhandigd; betalen kon buiten het bedrijf bij een speciale kassa met pinapparaat.

6. Leveranciers

7 van elke tien deelnemers aan dit onderzoek geven te kennen met het oog op een optimale coronahygiëne aparte afspraken te hebben gemaakt met leveranciers.

Door de frituurondernemers die aparte maatregelen met leveranciers en groothandels troffen, zijn zaken genoemd als:

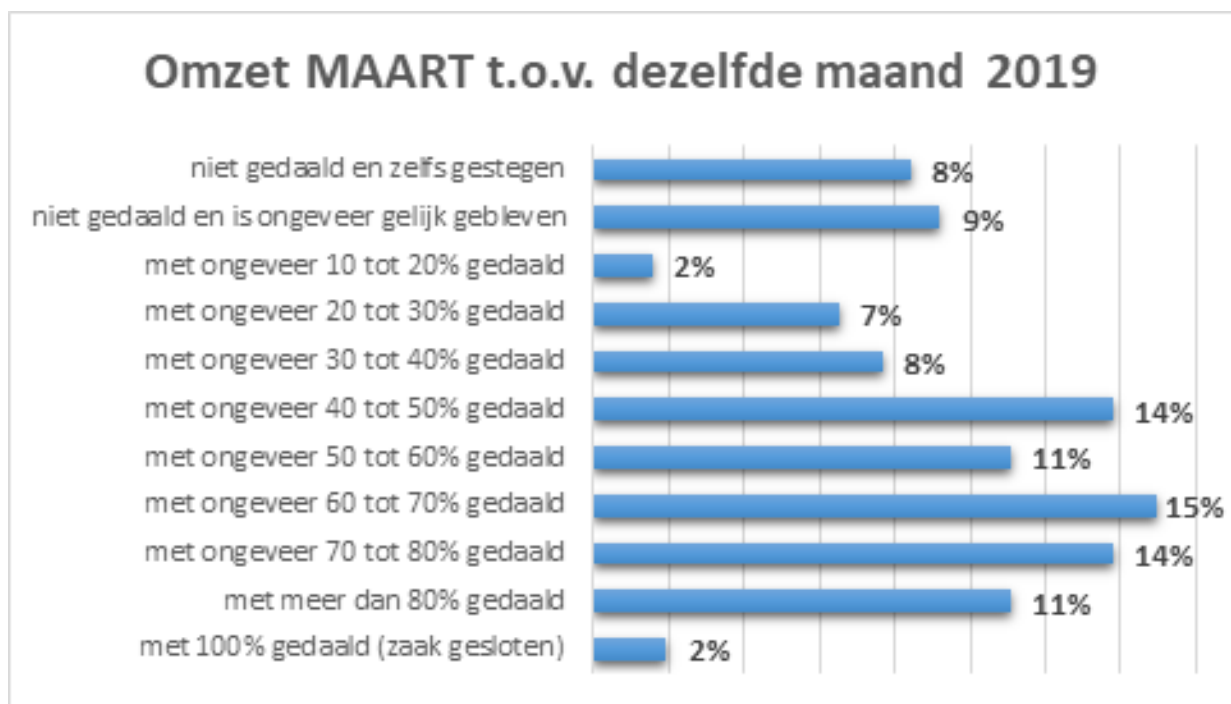
- Leverancier kreeg sleutel van de zaak.
- Leveranciers zetten bestelling buiten neer.
- Leveranciers mogen nooit klanteningang gebruiken.
- Leverancier belt vooraf exacte tijdstip van levering door.
- Frequentie van leveringen naar beneden bijgesteld.

7. Omzet

In dit hoofdstuk bekijken we de omzetcijfers per maand die is behaald ten opzichte van dezelfde maand vorig jaar.

Maart

Hoewel de lockdown halverwege maart van kracht werd, geeft 53 procent van de ondernemers aan dat de hele maandomzet ten opzichte van dezelfde periode in 2019 minimaal is gehalveerd.

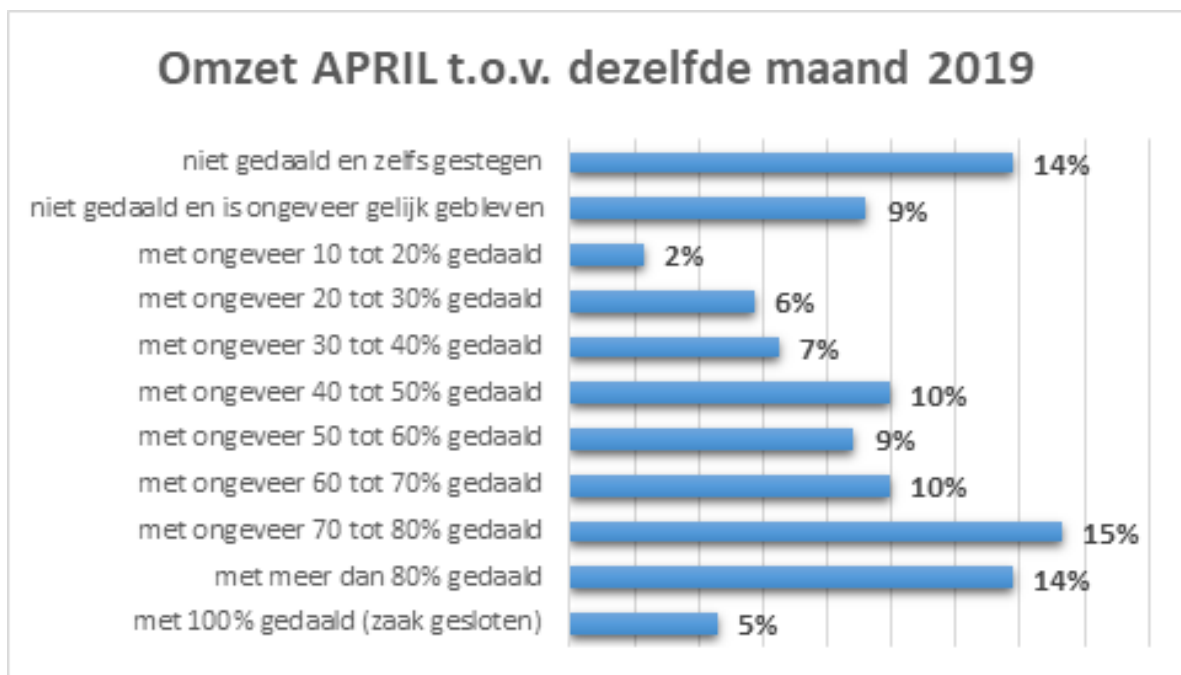

Opmerkelijk is dat een groep van 17 procent de kans zag de omzet minimaal op het niveau van maart 2019 te handhaven. 8 procent van alle ondervraagden boekte zelfs een omzetstijging vergeleken met 2019.

April

Net als in maart, behaalde ook in april 53 procent van de ondervraagde ondernemers in zijn frituurspeciaalzaak/zaken een omzet die minimaal de helft lager uitviel dan in april 2019.

Daarbinnen is sprake van een aanmerkelijke toename van het percentage dat omzetsdalingen boven de 80 procent noteerde. In maart kampte 13 procent van de ondernemers met een omzetsdaling van 80 procent of hoger. In april was dit percentage 19 procent, inclusief de bedrijven die helemaal geen omzet draaiden.

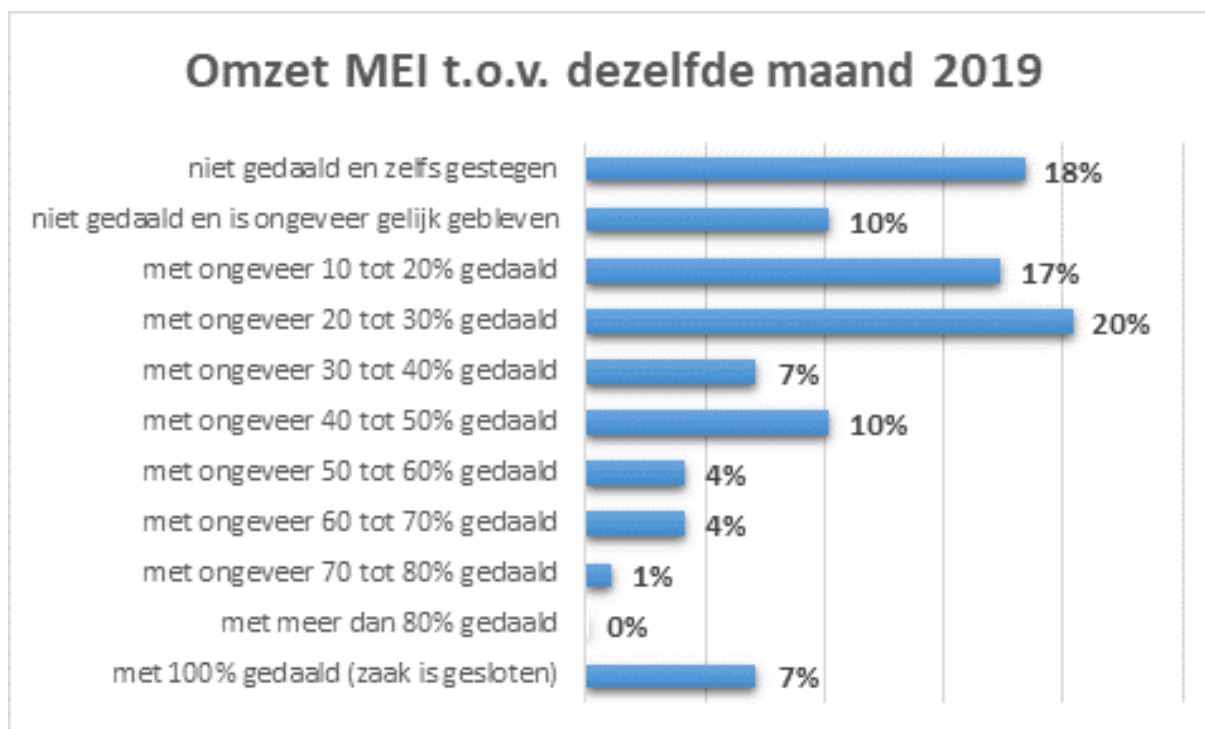

Ten opzichte van maart was bovendien sprake van een toename van het percentage bedrijven dat juist boven 2019 presteert. Bijna een kwart van de ondervraagden geeft aan minstens hetzelfde of zelfs meer te hebben omgezet dan in april 2019. Verder sloot ten opzichte van maart een groep ondernemers alsnog helemaal de deuren.

Mei

In mei daalde het percentage ondernemers met extreme omzetsdalingen drastisch. Het percentage ondervraagden dat kampte met minimaal een halvering van de omzet, nam af naar 16 procent. Zowel in maart als april had nog 53 procent van de ondervraagden te maken met extreme terugval in omzet.

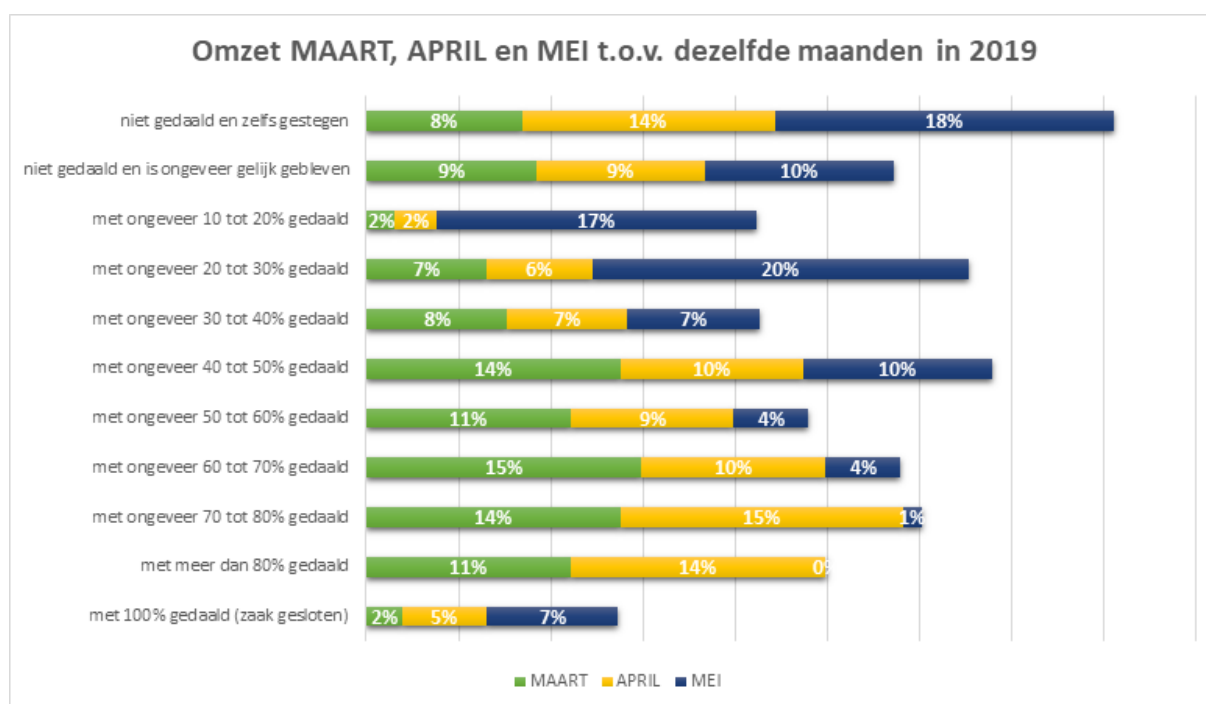
Wel valt op dat het percentage ondervraagden dat zijn zaak niet geopend heeft verder toeneemt: 7 procent. In maart: 2 procent. In april: 5 procent.

Het percentage ondernemingen dat groeide in omzet ten opzichte van dezelfde maand vorig jaar bleef toenemen. 18 procent liet omzetsijging zien ten opzichte van mei 2019. 10 procent geeft aan dat de omzet ongeveer gelijk bleef in vergelijking met mei 2019.

Lockdown maart tot en met mei

Een positief geluid is in deze barre economische tijden zeer welkom: tijdens de corona-lockdown slaagde schijnbaar ruim 13 procent van de frituurspecialzaken erin omzetgroei te realiseren.

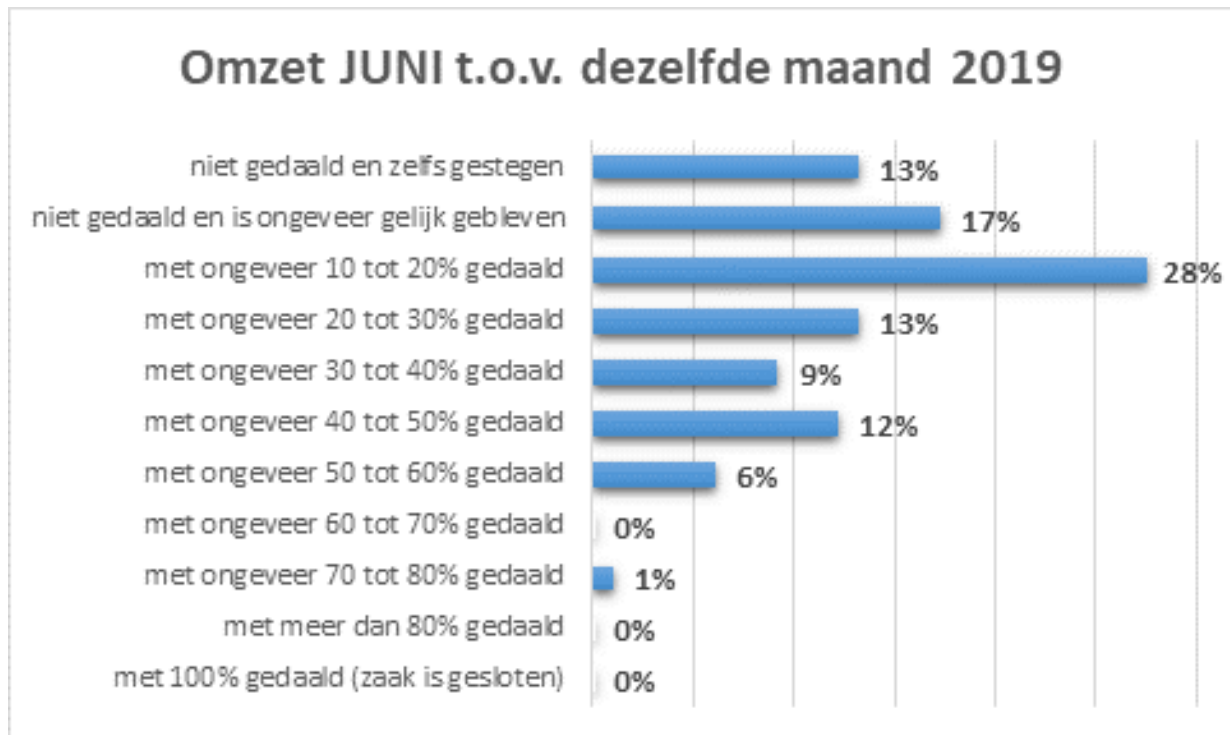

In de maanden maart tot en met mei 2020 pakte voor ruim 40 procent van de bedrijven het coronascenario uiterst negatief uit. De omzet van deze frituurspecialzaken bleef steken op 50 procent of zelfs nog beduidend minder, vergeleken met maart tot en met mei 2019. De groep bedrijven die zelfs 80 procent of meer van zijn 2019-omzet zag verdampen ligt op circa 13 procent.

Hierbij zij gezegd: in het oorspronkelijke onderzoek ging het om voorlopige taxaties van de mei-omzet. Nadien is de populatie nog gevraagd de definitieve omzet van mei (én juni) te verstrekken.

Juni, einde lockdown

Per 1 juni vond een aanmerkelijke versoepeling plaats van de coronabeperkingen voor de horeca. Zo mochten, met oog voor afstand en hygiënemaatregelen, 30 eters ter plekke worden toegelaten en terrassen weer in gebruik worden genomen.

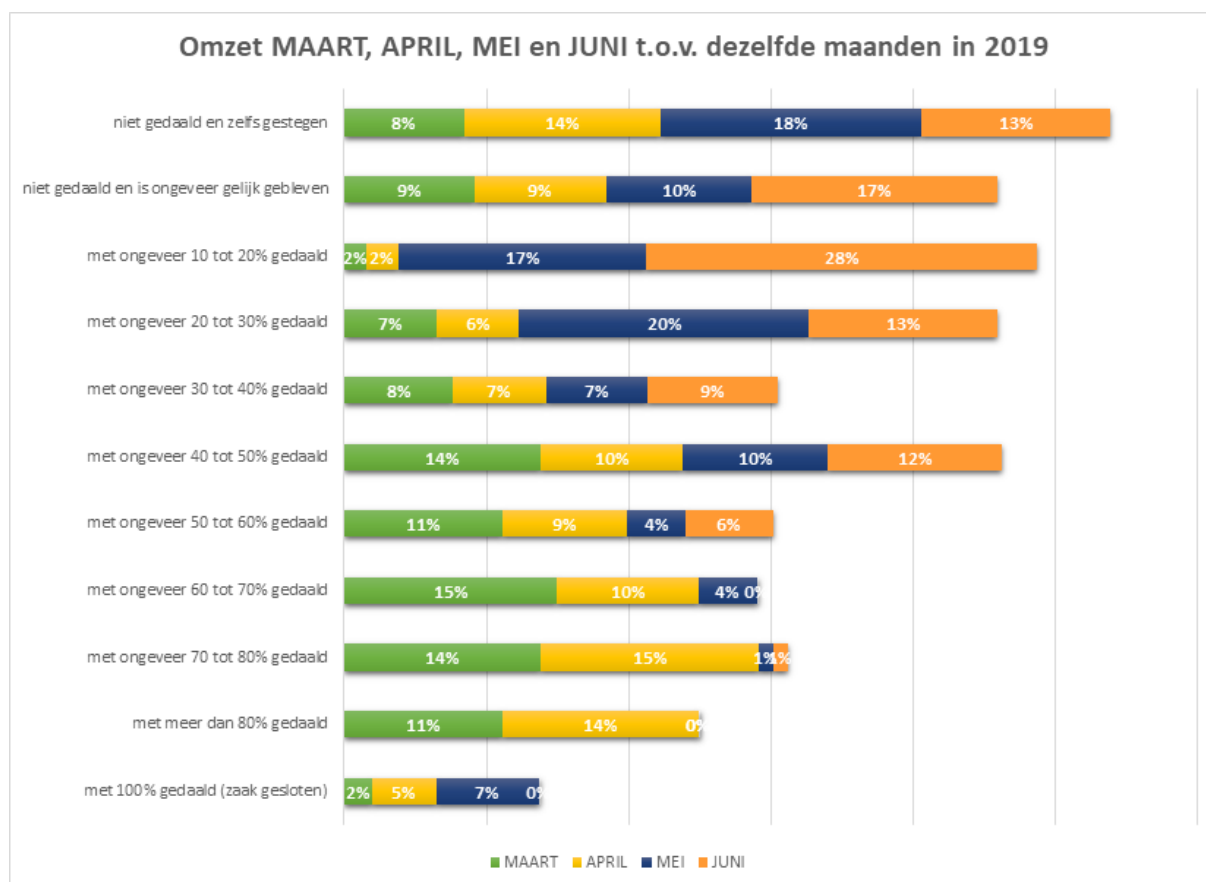

De datum 1 juni is kennelijk door veel ondernemers aangegrepen om de cafetaria, snackbar of frituur te heropenen. In mei zei immers nog 7 procent van de ondervraagden geen omzet te hebben gedraaid.

Bijna een derde deel van de ondervraagden (30 procent) geeft aan dat de omzet minimaal (ongeveer) gelijk was aan juni 2019. De rest rapporteert omzetsdalingen van 10 tot 60 procent, terwijl één op de honderd ondervraagden 70 tot 80 procent lager uitkwam dan in juni 2019. Het einde van de lockdown per 1 juni gaf frituurspecialzaken meer armslag, maar de branche kreeg natuurlijk ook te maken met toenemende concurrentie van heropende restaurants.

Maart tot en met juni

De onderstaande grafiek brengt het omzetverlies in kaart dat deelnemers aan dit onderzoek rapporteerden over de afgelopen maanden, inclusief de maand juni, waarin de coronaregels werden versoepeld.

Duidelijk is zichtbaar (oranje grafiekbalkjes) dat het percentage frituurspecialzaken met extreem omzetverlies (50 procent of hoger) sterk is afgenomen. Het gemiddelde omzetverlies ten opzichte van juni 2019 bedroeg echter nog altijd bijna 20 procent.

Aangenomen mag worden, dat dit veroorzaakt werd door toegenomen concurrentie (heropening overige horeca) en dat vooral eters ter plekke de frituurspecialzaken vooralsnog nog meden.

8. Branchebreed effect

Op basis van een brancheomzet van 1,197 miljard euro bij circa 5700 bedrijven (inclusief frietkramen, gebaseerd op omzetgegevens van het CBS en gegevens over de brancheomvang van Datling/Foodstep) zijn door ProFri in samenwerking met bureau Foodservice Watcher de omzeteffecten toegerekend naar de gehele branche.

€	2019	2020	verschil
maart t/m mei	€ 342.500.000	€ 187.344.351	- € 155.155.649
juni	€ 135.000.000	€ 108.335.739	- € 26.664.261
totaal	€ 477.500.000	€ 295.680.090	- € 181.819.910

%	2019	2020	verschil
maart t/m mei	100%	54.70%	45.30%
juni	100%	80.30%	19.70%

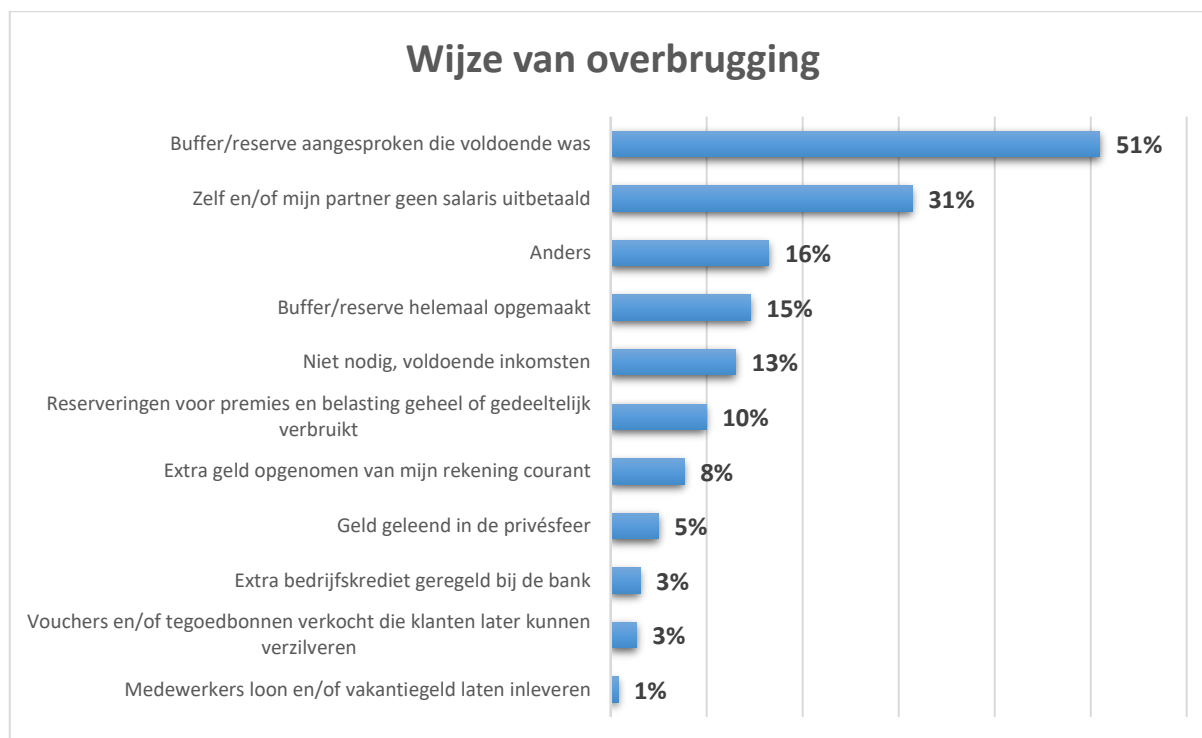
Bij de calculatie is gerekend met medianen (de medianen van de omzetcategorieën). Rekening is gehouden met de seizoensinvloeden: traditioneel zijn de maanden april, mei en juni voor de branche belangrijke maanden met een bovengemiddelde omzet.

De lockdown-periode (maart tot en met mei) en de maand van de versoepelde coronaregels (juni) zijn apart berekend en afgezet tegen de reguliere maandomzet in de branche, waarbij voor de lockdown-maanden is uitgegaan van een driemaand-gemiddelde.

Vanwege de gehanteerde rekenmethode, maken ProFri en FSW een nadrukkelijk voorbehoud; afwijkingen van circa 10 tot circa 15 procent van de werkelijke brancheomzet zijn mogelijk.

9. Overbrugging

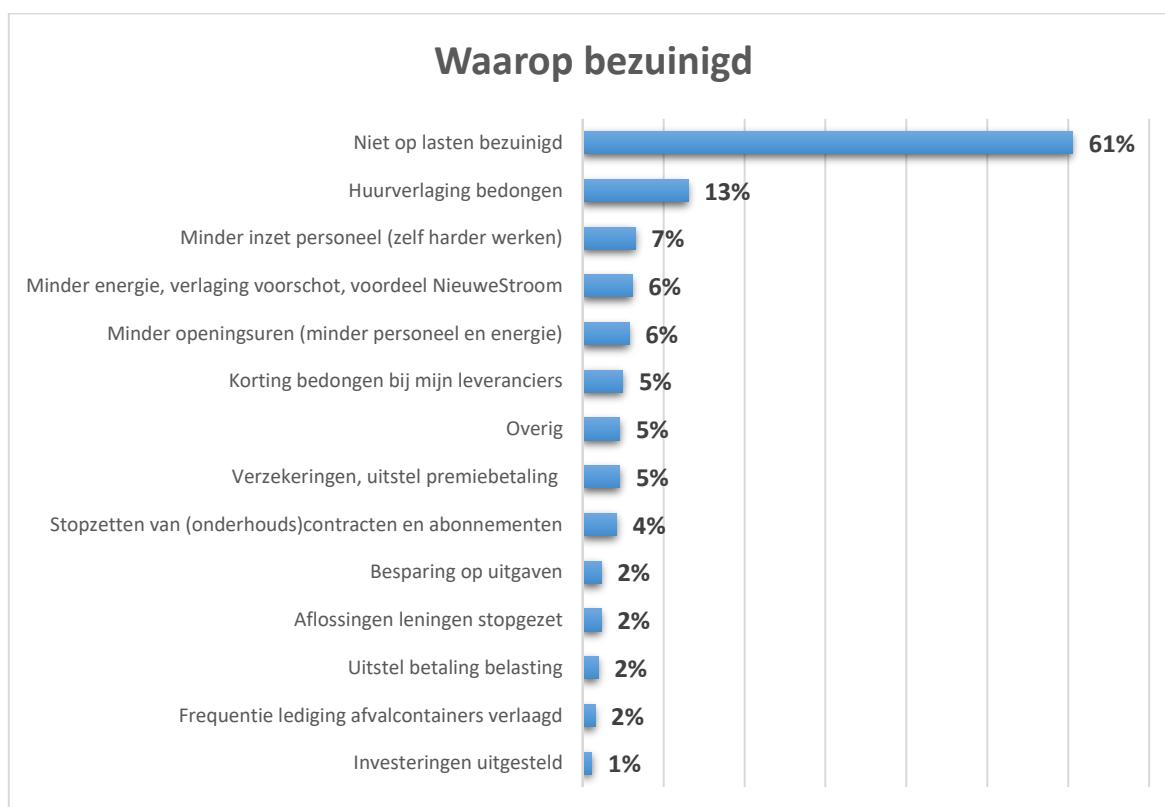
In dit hoofdstuk bekijken we hoe de ondernemers met frituurspecialzaken qua inkomen en kosten de maanden van de corona-lockdown overbruggen.

Ondernemers konden meer dan één antwoord geven. Uit de bovenstaande grafiek blijkt echter duidelijk dat de overbrugging primair ten koste ging van de eigen reserves en/of ten koste van de eigen verdiensten c.q. privéonttrekkingen uit de onderneming.

Bezuinigingen

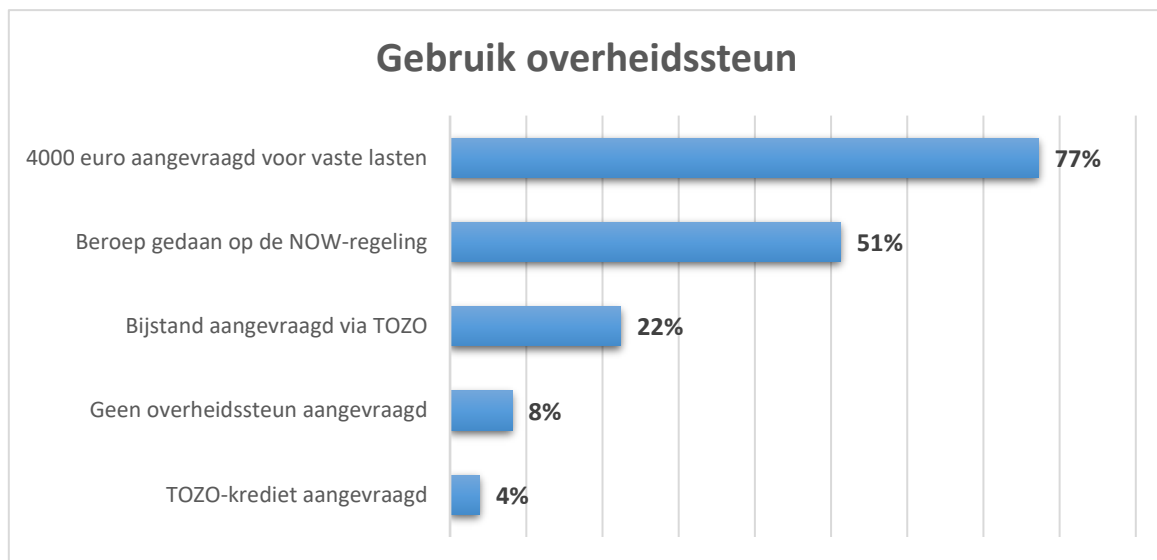
Veel ondervraagde frituurprofessionals, liefst zes van elke tien, bezuinigden specifiek vanwege corona niet op de lasten. Indien er wel werd beknipt, ging het primair om (bedongen) huurverlaging en een geringere inzet van medewerkers.

Daarnaast noemden ondernemers het terugbrengen van het aantal openingsuren, energie-inkoop en leverancierskosten als posten waarop geld is bespaard. Verder werd een nog groot aantal uiteenlopende maatregelen genoemd door heel beperkte aantallen ondervraagden.

Steunmaatregelen

Ondernemers met frituurspecialzaken deden volop een beroep op de steunmaatregelen die de overheid in het leven riep om de effecten van gederfde inkomsten en/of doorlopende (personele) lasten te verzachten. 8 procent van de ondervraagden gaf aan geen overheidssteun te hebben aangevraagd.

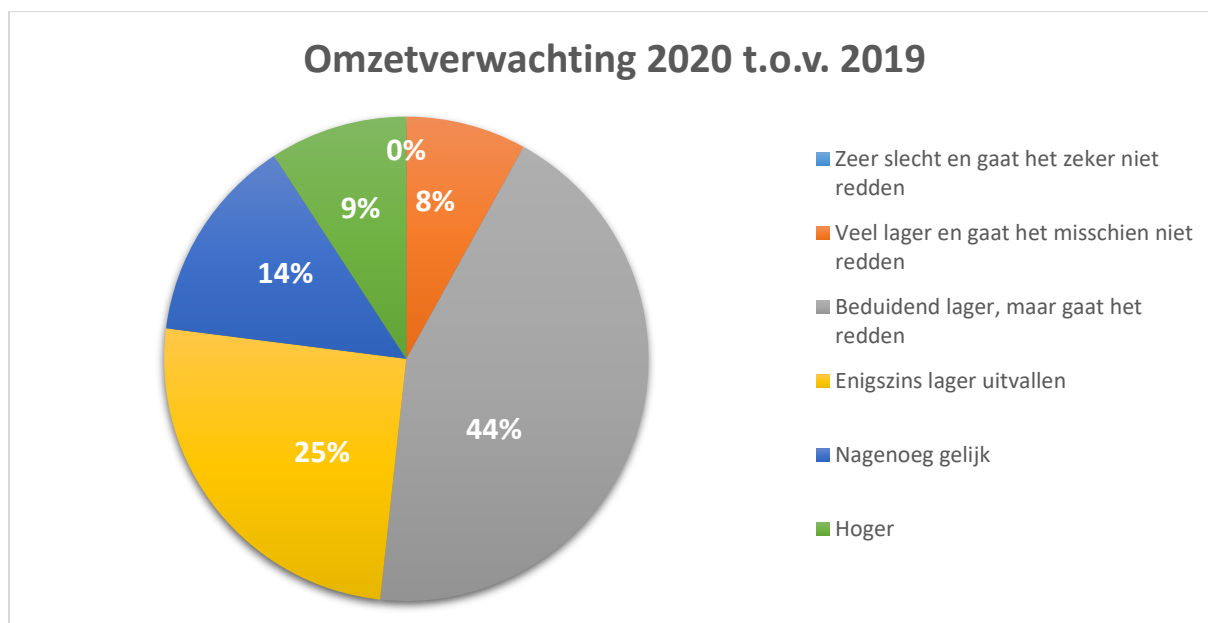

Ruim driekwart van de ondervraagden heeft TOGS ofwel Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren Covid-19 aangevraagd; de schenkingsregeling voor ondernemers die gedurende drie maanden minimaal 4000 euro hadden aan doorlopende lasten.

NOW ofwel Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (deelvergoeding van de loonsom) heeft ruim de helft aangevraagd. Veel minder is een beroep gedaan op de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (TOZO), een bijstand- en kredietregeling waarvan de uitvoering bij gemeenten ligt.

10. Toekomstverwachting

Gevraagd naar de verwachtingen voor 2020 en 2021, is het goede nieuws: niemand van de 270 deelnemers verwacht dat zijn bedrijf het “zeker niet zal redden”.

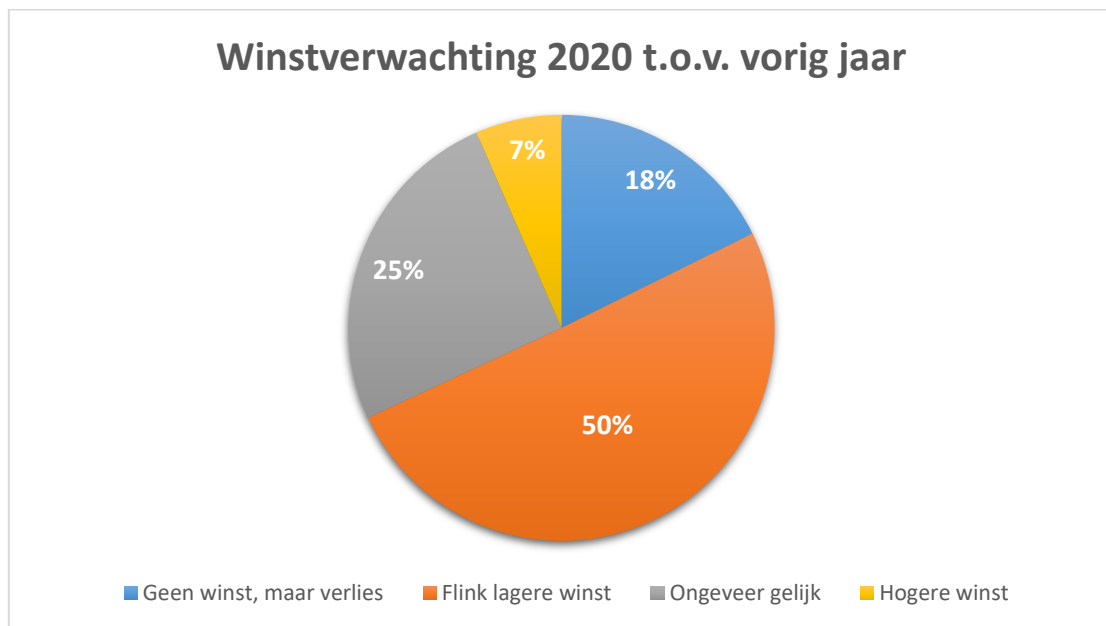

21 ondervraagden (8 procent) spreken wel uit dat het voortbestaan van het bedrijf op termijn wel penibel zal/kan worden (“gaat het misschien niet redden”). Indien dit cijfer wordt betrokken op de gehele branche, geldt deze penibele situatie voor circa 450 cafetaria’s, snackbars en frituren.

Bijna een kwart van de ondervraagden geeft aan dat de omzet in 2020 nagenoeg gelijk/hoger zal uitvallen vergeleken met vorig jaar.

Winstverwachting

Belangrijker nog dan de omzetverwachting, is de winstverwachting voor 2020 en 2021. Immers, wat er onder de streep overblijft, is belangrijk voor zowel de hoogte van het ondernemersinkomen als de toekomstbestendigheid van een bedrijf (doen van investeringen).

Er waren de afgelopen jaren al de nodige signalen, dat de winstgevendheid van frituurspeciaalzaken onder druk staat. De coronalockdown tast de winstgevendheid verder aan. Liefst 68 procent van alle ondervraagden verwacht verlies of “een flink lagere winst” in 2020.

Slechts 7 procent van de ondernemers verwacht dat zijn cafetaria, snackbar of frituur juist winstgevender zal zijn dan in 2019.

11. Samenvatting

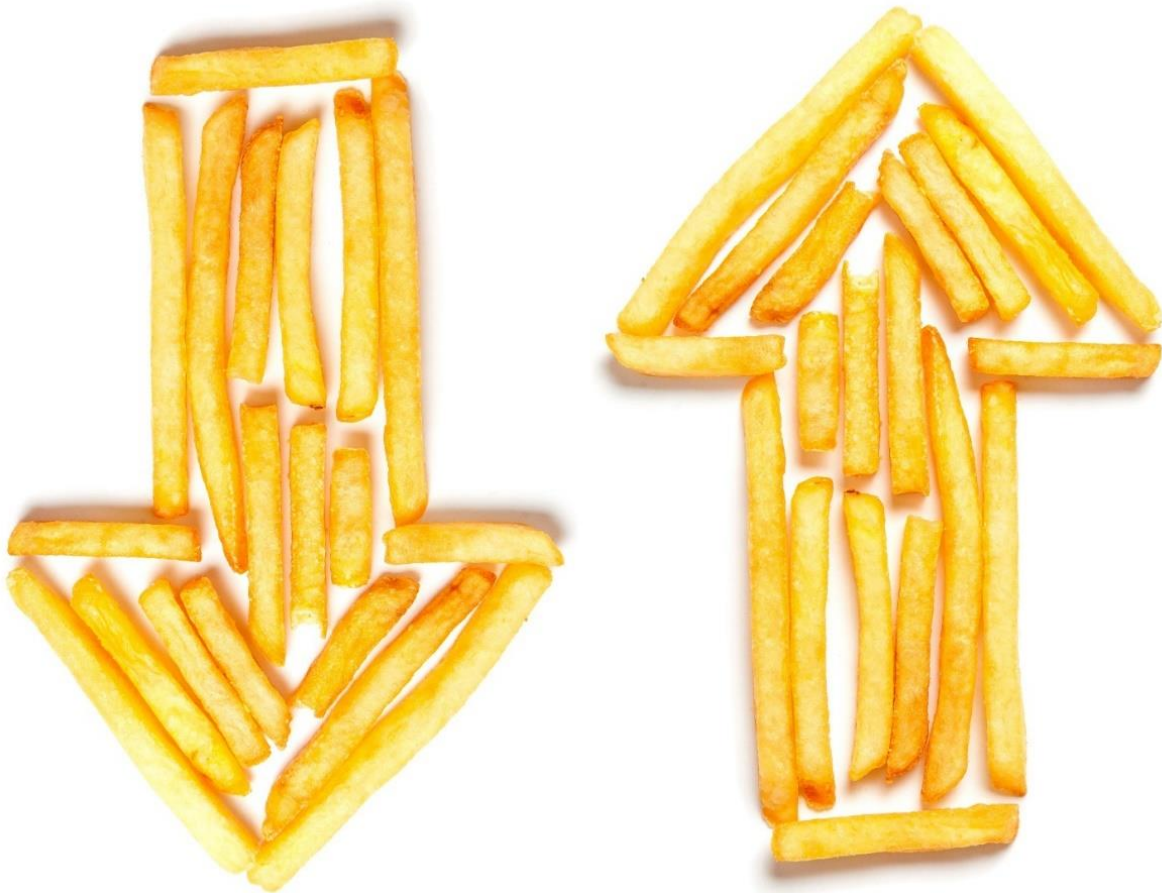
Tijdens de lockdown-maanden verloor de branche van frituurspecialzaken bijna de helft (45.3%) van zijn omzet ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar.

17 tot 30 procent van de bedrijven wist tijdens de lockdownmaanden maart, april en mei de omzet op niveau wist te houden c.q. presteerde beter dan in 2019; voor de resterende 82 tot 70 procent van de deelnemende bedrijven betekent dit dus dat zij gemiddeld hun omzet met meer dan de helft zagen afnemen.

Verdere samenvatting op hoofdlijnen:

- Tijdens de lockdownmaanden maart, april en mei was de omzet ongeveer € 155.000.000 lager dan in dezelfde maanden van 2019. In juni bleef het de omzetsdaling beperkt; wordt deze maand echter meegerekend, dan is sprake van een bijna € 182.000.000 lagere omzet.
- Met name in mei rapporteerden veel ondernemers 100 procent verlies aan omzet c.q. sluiting van hun zaak. 7 procent gaf aan geen omzet te hebben.
- 61 procent van de ondernemers heeft in het bedrijf geen bezuinigingen doorgevoerd tijdens de corona-lockdown.
- 8 procent van de ondervraagden heeft geen enkele vorm van overheidssteun aangevraagd. Bij de ondernemers die dit wel deden, zijn de regelingen TOGS (4000 euro voor doorlopende kosten) en NOW (loonsom tegemoetkoming) verreweg het meest gebruikt. Van de gemeentelijk TOZO-regelingen (bijstand en/of bedrijfskrediet) is aanmerkelijk minder vaak gebruik gemaakt.

- Een betrekkelijk klein aandeel van 16 procent van de 270 deelnemen frituurprofessionals geeft aan tijdens de lockdown veranderingen in het assortiment te hebben doorgevoerd.

- Naast maatregelen jegens medewerkers en klanten, maakten 7 van elke 10 deelnemende ondernemers op coronahygiëne gerichte afspraken met leveranciers.
- 8 procent van de ondervraagden vreest dat het bedrijf als gevolg van de corona-lockdown mogelijk niet zal overleven; vertaald naar de gehele branche, gaat het om circa 450 bedrijven.
- Liefst 68 procent van alle ondervraagden verwacht verlies of “een flink lagere winst” in 2020.

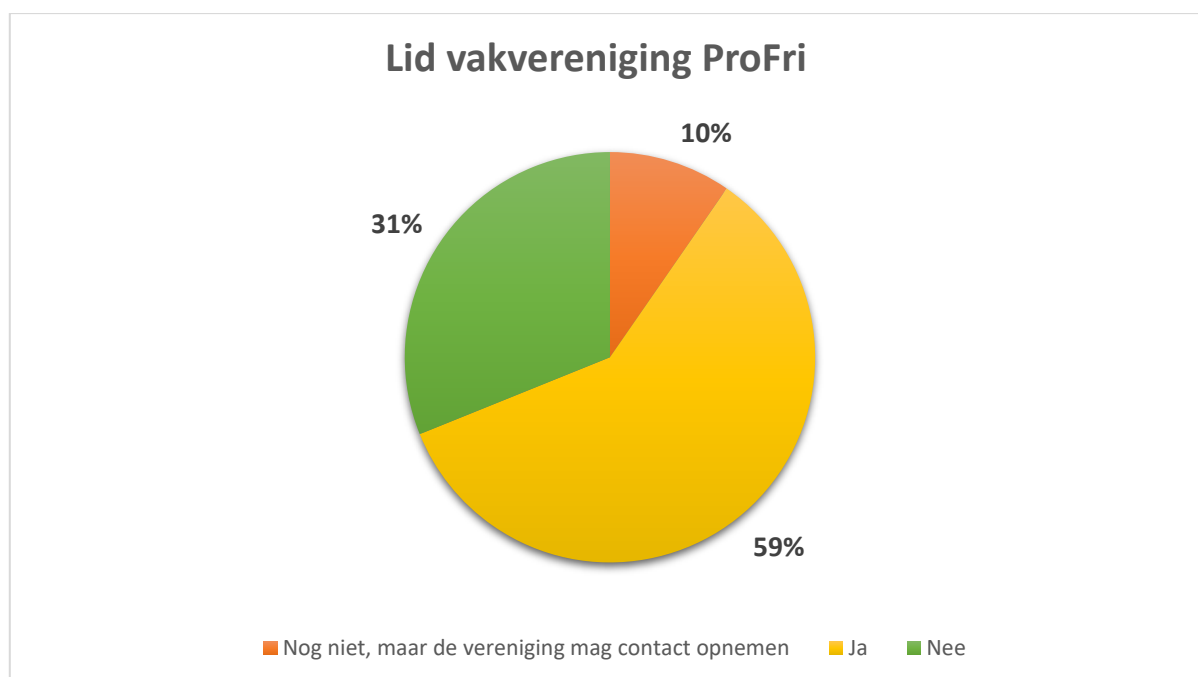
Bijlage A: karakteristiek deelnemers

270 houders van cafetaria's, snackbars en frituren namen deel aan het Groot Corona Onderzoek van vakvereniging ProFri. Ze beantwoordden tussen 26 mei en medio juni 2020 online 20 vragen over hun bedrijf en de omgang met en effecten van de coronacrisis.

In deze bijlage zijn enkele kenmerken en bijzonderheden over de deelnemers en hun bedrijven op een rij gezet.

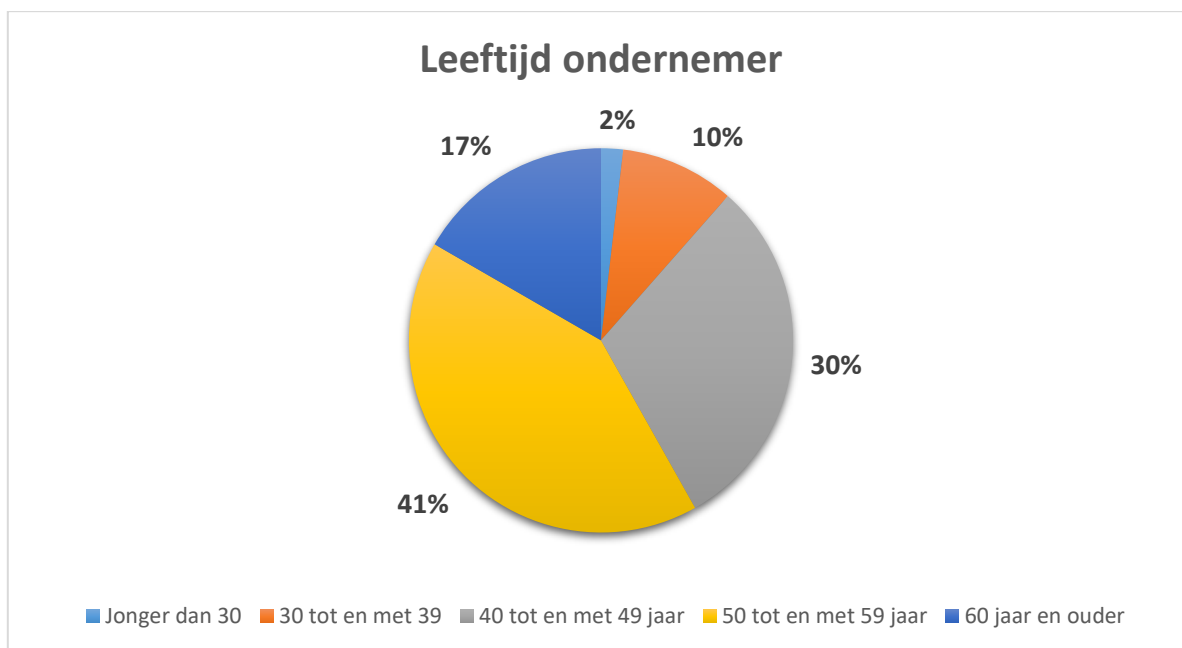
Lidmaatschap ProFri

- 160 deelnemers aan het onderzoek zijn lid van ProFri.
- 84 deelnemers zijn niet bij ProFri aangesloten.
- 26 deelnemers overwegen zich aan te sluiten.

Leeftijd onderzoekspopulatie

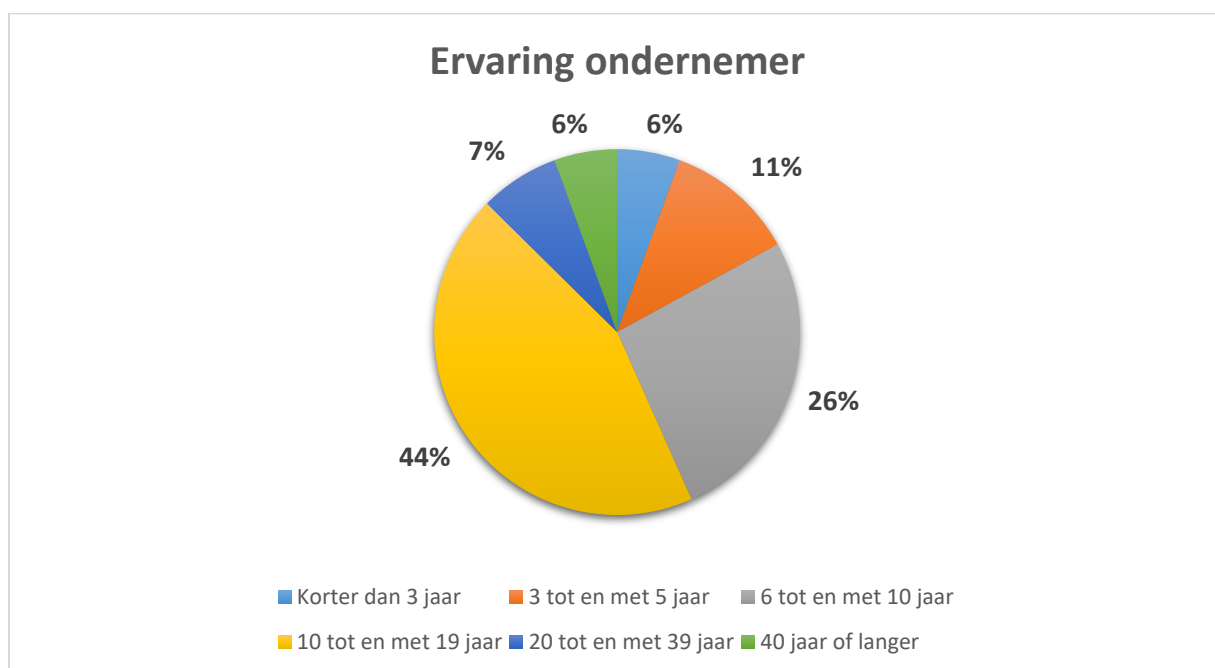
Van de onderzoekdeelnemers is 88 procent 40 jaar of ouder. 71 procent is 50 jaar en ouder. Slechts 2 van elke 100 deelnemers zijn jonger dan 30. 10 op elke honderd deelnemers zijn dertigers.

Ten opzichte van het grote onderzoek Cafetaria in Kaart van Lenting & Partners uit 1991 is er sprake van een sterke vergrijzing en ontgroening van de branche. Destijds was 35 procent 40 jaar en ouder; nu dus 88 procent. Het percentage dertigers lag in 1991 op 35 procent tegen 10 procent nu.

Ervaring als frituurprofessional

13 procent van de deelnemers aan dit onderzoek geeft aan 20 jaar of langer werkzaam te zijn als ondernemer met een frituurspecialzaak. 44 van elke honderd deelnemers zijn langer dan tien jaar, maar korter dan twintig jaar frituurondernemer.

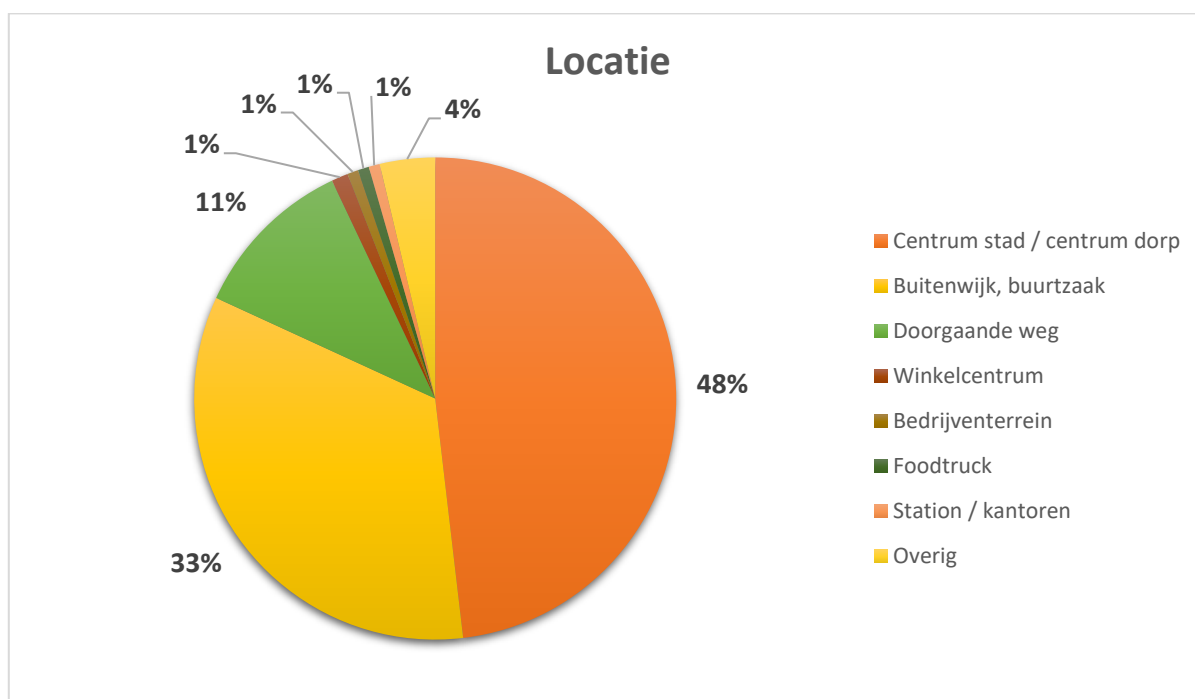

Aangezien de populatie gemiddeld veel jonger was, mag het geen verwondering wekken dat in 1991, ten tijde van het onderzoek Cafeteria in Kaart, deze ervaringscijfers heel anders uitpakten.

Liefst bijna driekwart ofwel 74 procent van de ondervraagden gaf in 1991 aan korter dan tien jaar ondernemer te zijn in het frituurvak. Anno 2020 ligt het percentage ondernemers dat hooguit tien jaar frituurondernemer is op 43 procent (althans bij de populatie van dit onderzoek).

Vestigingslocatie

Kijken we naar de vestigingsplek van de frituurspecialzaken van de onderzoekdeelnemers, dan is bijna de helft ofwel 48 procent van de bedrijven gevestigd in het centrum van een stad of dorp. Een derde is gesitueerd in buitenwijken of wordt gekenschetst als buurtzaak.

Vergeleken met het onderzoek Cafeteria in Kaart, is het aandeel buurtzaken afgenomen: het is nu 33 procent en was 44 procent in 1991. In 1991 gaf 17 procent van de ondernemers aan te zijn gevestigd in het centrum; 32 procent exploiteerde een bedrijf in de randzone tussen het centrum en de buitenwijken.

Bijlage B: citaten uit open vragen

ProFri's Groot Corona Onderzoek bevatte twee open vragen. Te weten: Wat verwacht je verder van de overheid? En: Wat wil je verder nog even kwijt inzake de corona-lockdown? Hieronder geven we een selectie weer van indringende, opmerkelijke en veelzeggende antwoorden die op beide vragen zijn gegeven.

Wat verwacht je verder van de overheid?

Veel opmerkingen werden gemaakt over de hoop dat het tweede pakket aan noodmaatregelen, of eventuele andere vervolgregelingen, gunstiger zal uitpakken dan het eerste.

Ook zijn de nodige kritische kanttekeningen gezet door ondervraagden bij de noodzaak van de anderhalve metereconomie. "Snel de boel weer opengooien en terugkeren naar normaal," was een boodschap die door veel ondervraagden is afgegeven. En: "Na die belachelijke lockdown, zouden wij niet weten wat we nog moeten verwachten van de overheid."

Ook zijn er veel ondernemers die een mate van regelgeving in orde vinden, maar wél regels wensen die 100 procent duidelijk zijn.

Enkele ondernemers met meerdere vestigingen maar één Kamer van Koophandel-nummer, spraken uit zich benadeeld te voelen doordat ze met meer bedrijven toch maar één keer een tegemoetkoming voor vaste lasten konden ontvangen.

Veel ondernemers “verwachten (verder) niets” van de overheid. Een deel van deze ondernemers wil graag zo snel mogelijk weer onder normale condities kunnen ondernemen zonder bemoeienis van de overheid. Iemand zegt: “Onze vrijheid terug.” Vele tientallen ondervraagden zijn cynisch over hun verwachtingen van de overheid.

Een aantal ondervraagden zou graag zien dat de overheid de btw-verhoging (van 6 naar 9 procent) terugdraait om het leed dit jaar te verlichten. Ook wordt om andere vormen van lastenverlichting gevraagd, zoals lagere inkomstenbelasting.

Geselecteerde overige opmerkingen:

“Afschaffing van de Wet Arbeidsmarkt in Balans, want nu moet ik personeel dat 12 maanden in dienst is óók nog een vast aantal uren bieden (die er niet zijn), en ontslag aanvragen is niet te doen vanwege transitievergoeding.”

“Door de kortere openingstijden kwamen we in de knoop met uren van medewerkers, in relatie tot de nieuwe WAB-regeling van begin dit jaar. Ik weet dus nog niet of ik daarvoor een naheffing krijg van de payrollorganisatie voor niet-gemaakte uren bij medewerkers.”

“Dat uitgestelde belastingverplichtingen gespreid kunnen worden terug betaald. Dat de overheid soepel omgaat met ondernemers die vanwege corona genoodzaakt zijn te stoppen.”

“Dat ze alleen gezonde bedrijven blijven steunen én niet alle horecabedrijven gaan steunen die er toch al slecht voorstonden.”

“De overheid dient, zodra het weer minder wordt, bedrijven de mogelijkheid geven **een goede wachtruimte te realiseren in de openbare ruimte**. Het geluk aan omzet voor de branche hangt nu sterk samen met het weer en de bereidheid om buiten te wachten; bij regen en vorst verdwijnt deze bereidheid bij klanten.”

“Ik vind dat er meer verantwoording bij de klanten mag worden neergelegd en hogere boetes aan hen mogen worden opgelegd; het is iedere dag een strijd om de mensen te sturen. En wij lopen het **risico lopen een boete te krijgen van 4000 euro; dat vind ik niet in verhouding**. Als in Amsterdam een demonstratie is waar de gastvrouw niet de regels naleeft en dan zegt dat de mensen zelf verantwoordelijk zijn, vind ik dit niet kunnen.”

“De winter is in onze markt een erg moeilijke periode; ik verwacht dat we geen overbrugging hebben om die ongeschonden door te komen. Alle opgeschorte bedragen moeten immers voor de winter al weer worden ingelopen. **De komende winter verwacht ik vanuit de overheid dus nog extra financiële steun** om deze periode door te komen.”

“**Leningsvormen scheppen tegen 0 procent rente**. Dan hebben de ondernemers geen extra rentelasten en kunnen ze zonder kosten eventuele verplichtingen door corona terugbetalen.”

“Omzetverlies bij berekening NOW **niet met een gemiddelde kwartaalomzet 2019 vergelijken**, maar met de werkelijke kwartaalomzet. Via de aangifte OB zijn deze omzetcijfers zo boven tafel te krijgen.”

Wat wil je verder nog even kwijt?

Het spreekt vanzelf dat veel deelnemers aan het onderzoek hun mening over de corona-lockdown ventileren. Hierbij gaat het zowel om reacties van mensen die de noodzaak van de lockdown betwijfelen als ondernemers die begrip hebben voor de maatregelen. Wel wordt door een grote groep ondervraagden vraagtekens gezet bij de wijze waarop de voorwaarden wereldkundig zijn gemaakt.

Enkele tientallen ondervraagden zijn niet te spreken over het begin van de lockdown: had die, om ondernemers wat extra armslag te geven, niet de dag ná de bekendmaking kunnen beginnen in plaats van reeds ruim een half uur daarna?

Net als bij de andere open vraag, roeren ook bij deze vraag enkele ondernemers aan dat ze een samengesteld c.q. gemengd bedrijf hebben (bijvoorbeeld eetcafé en cafetaria) en dit voor extra omzetverlies zorgt en het bovendien fricties oplevert bij het aanvragen c.q. de toekenning van de steunmaatregelen.

Selectie van overige opmerkingen:

“Belachelijk dat de hele horeca om 18.00 uur dicht moest om een dag erna weer om 16.00 uur **de cafetaria's toestemming te geven om te openen.**”

“Blij met onze regering. **Ze doen wat ze kunnen en zijn er open over.** Natuurlijk zijn er fouten gemaakt, maar we zijn allemaal mensen.”

“Complete tegenstrijdigheden. Overheid heeft geen flauw idee wat ze aan het doen zijn of wat ze moeten doen. Zowel in de regelgeving als in de uitvoering.”

“Zal wel ergens goed voor zijn; ik weet niet zo goed meer wat ik moet geloven.”

“Ik ben blij dat ik niet in de schoenen van de overheid stond. Je moet altijd mensen teleurstellen, maar **gezondheid moet altijd voor geld gaan**, ook nu wij zelf dit jaar er 100 procent op achteruit gaan. Maar het bedrijf blijft bestaan en onze mensen zijn gezond.”

“De maatregelen zijn vaak nog onvolledig als ze naar buiten worden gebracht. Dit brengt een hoop verwarring met zich mee. **Ook de lokaal verschillende interpretaties zijn vervelend.**”

“Door de 1,5 meterregel kunnen we **minder produceren per 5 minuten**. Daardoor zijn de personeelskosten gestegen.”

“Ik snap niet dat wij, en dan bedoel ik iedereen, niet in **opstand komen tegen die 1,5 meter maatregel**, want dat is zeker buiten maar ook binnen zinloos.”

“Laten we met zijn allen naar Jensen kijken en daar lering uit trekken. Wie beschermt ons tegen onze overheid?! **We lijken wel een bananenrepubliek.**”

“Al met al hebben we onder de streep wel wat in moeten leveren en dus wat ingeteerd op de reserves, die **eigenlijk bestemd waren voor investeringen dit jaar, maar die zijn nu op de lange baan geschoven.**”

“Groothandels hebben de boel momenteel niet op orde. Producten zijn er niet altijd en kwaliteit van vers is soms beperkt. **De gevolgen die nog komen zijn fors.** De stand van de economie is voor onze branche en ons bedrijf negatiever dan de situatie nu. Uitgestelde belastingen zijn een ander probleem wat zich later zal openbaren.”

“Noodzakelijk maar desastreus voor ondernemers in de horecabranche. Ook nu nog steeds de gevolgen voelbaar. **Gasten durven nog niet echt op pad** en de toerist is nog niet aanwezig in de winkelstraten.”

“Afgezien van het omzetverlies, is de **waarde van mijn bedrijf drastisch verminderd en het bedrijf niet verkoopbaar.**”

“Gelukkig hebben wij er zelf geen last van gehad. **Wij bezorgden al en hebben hier verder op toegespitst** waardoor we de omzet vast konden houden en zelfs konden verhogen.”

“**Bezorging wordt steeds belangrijker,** blijkt maar weer.”

“**Horeca is weer het zwarte schaap,** kan de klappen weer opvangen. We werken altijd zo hard wanneer anderen vrij zijn en genieten, maar als er iets is zijn we op onszelf aangewezen.”

“Dat het weer een beetje op vroeger leek. Niet meer vol gas vooruit. De mensen waren weer normaal. **Niet gehaast, wel bezorgd om de situatie. Maar meer saamhorigheid.**”

“Ik vind het persoonlijk allemaal heel erg wat ons is overkomen, maar wij moeten nu ook hiervan leren en beseffen dat **wij heel kwetsbaar zijn**. Daarom is het essentieel om een duurzame kijk op je organisatie te ontwikkelen.”

“**Interessante tijd, die dwingt tot innovatie**; uiteindelijk goed voor de branche.”

“**Frituurwereld heeft minder te lijden dan cafés en restaurants**. Ik denk zelfs dat de mensen een keer extra per week naar de snackbar gaan.”

"**Het is een bizarre rare situatie**. Iets waar je als ondernemer geen grip op hebt en dat voelt vervelend. Maar hé, al twee keer brand gehad; dus dit kleine virusje krijgt mij er ook niet onder.”

“Het viel bij ons gelukkig allemaal nog mee, maar hoop wel dat het wat soepeler gaat worden **met alle vragen die je moet stellen, als de gasten bij je willen eten**. Of je gasten ziek zijn of zijn geweest; dat is toch privé.”

Bijlage C: vragenlijst

Vakvereniging ProFri zond ten behoeve van dit onderzoek uitnodigende email-berichten aan vele honderden frituurspecialzaken uit haar adressenbestand. Via sociale media maakte ProFri ondernemers in de branche bovendien attent op de mogelijkheid om aan dit onderzoek deel te nemen.

270 houders van cafetaria's, snackbars en frituren namen uiteindelijk deel aan het Groot Corona Onderzoek van vakvereniging ProFri. Zij vulden de volgende vragenlijst in.

Deel A:

4 x VRAGEN VOORAF

1/20. Lid vakvereniging ProFri

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Nog niet, maar de vereniging mag contact met mij opnemen voor een eventueel lidmaatschap.

2/20. Locatie van bedrijf

- ☐ Centrum stad of dorp
- ☐ Buitenwijk, buurtzaak
- ☐ Doorgaande weg
- ☐ Anders, nl

3/20. Leeftijd

- ☐ Jonger dan 30
- ☐ 30 tot en met 39
- ☐ 40 tot en met 49 jaar
- ☐ 50 tot en met 59 jaar
- ☐ 60 jaar en ouder

4/20. Hoe lang ben jij eigenaar van een cafetaria, snackbar of frituur?

- ☐ Korter dan 5 jaar
- ☐ 5 tot en met 9 jaar
- ☐ 10 tot en met 19 jaar
- ☐ 20 tot en met 39 jaar
- ☐ 40 jaar of langer

Deel B:

CORONA MAATREGELEN

5/20. Wat heb jij gedaan toen onze premier half maart aankondigde dat de horeca op slot moest?

- ☐ Ik heb mijn bedrijf direct helemaal gesloten (tot 1 juni of langer).
- ☐ Ik heb mijn bedrijf een paar dagen/weken gesloten gehad en heb het daarna heropend voor afhalen/bezorgen.
- ☐ Ik heb mij bedrijf helemaal niet gesloten.
- ☐ Anders, namelijk

Als jouw bedrijf tot 1 juni of langer helemaal gesloten is gebleven, kun je de rest van de vragen overslaan en hoef je alleen nog eventueel je naam en gegevens in te vullen.

6/20. Welke aanpassingen heb je in jouw bedrijf doorgevoerd?

Meer antwoorden zijn mogelijk.

- ☐ Ik heb kuschschotten aangebracht bij de toonbank.
- ☐ Ik heb belijning aangebracht op de vloer.
- ☐ Ik via aparte in- en uitgang een klantenrouting gecreëerd.
- ☐ Ik liet geen klanten meer toe; verkoop uitsluitend via deur en/of loket.
- ☐ Ik bediende alleen nog klanten bij hun geparkeerde auto.
- ☐ Ik heb een drive-through bij mijn bedrijf geschapen.
- ☐ Ik heb een frietkraam/foodtruck geplaatst.
- ☐ Ik ben door corona begonnen met maaltijdbezorging.
- ☐ Anders, namelijk

7/20. Heb jij aanpassingen gedaan aan jouw assortiment?

- ☐ Nee.
- ☐ Ja, namelijk....

Deel C:

PERSONEEL, KLANTEN EN LEVERANCIERS

PERSONEEL

8/20. Stellingen omtrent personeel; meer antwoorden mogelijk.

- ☐ Ik heb geen personeel en had geen personeel.
- ☐ De medewerkers heb ik allemaal naar huis gestuurd en ik heb de zaak alleen en/of met partner gedraaid.
- ☐ Ik heb minder dan de helft van mijn personeel naar huis gestuurd.
- ☐ Ik heb meer dan de helft van mijn personeel naar huis gestuurd.
- ☐ Medewerkers zijn/worden gecheckt voordat ze aan hun dienst beginnen.
- ☐ Bij twijfel mogen medewerkers niet beginnen aan hun dienst en worden naar huis gestuurd.
- ☐ In ons bedrijf is één ondernemer en/of medewerker zelf getroffen door corona.
- ☐ In ons bedrijf deden zich bij medewerkers/ondernemer(s) meer gevallen van corona voor.
- ☐ Medewerkers hebben achter de toonbank en aan de bakwand zoveel mogelijk een vaste eigen werkplek.
- ☐ Nadat een dienst erop zit, worden de knoppen, handvaten (frietmandjes), gereedschappen en bijvoorbeeld de kassa gereinigd en gedesinfecteerd voordat een andere medewerker de dienst overneemt.
- ☐ De bestellingen gaan door zo min mogelijk handen.
- ☐ Medewerkers houden afstand tot de klant aan wie de afhaal- of bezorgbestelling wordt overhandigd of toegeschoven.
- ☐ Verpakkingen en omverpakkingen door de medewerkers worden zo minimaal mogelijk aanraakt en zoveel vastgepakt op één plek.
- ☐ Voor medewerkers zijn tussen de werkstations achter de toonbank en aan de bakwand kuschschotten geplaatst.
- ☐ Medewerkers dragen mondkapjes.
- ☐ We zien erop toe dat medewerkers regelmatig hun handen wassen.
- ☐ Gereedschappen en andere benodigdheden gaan niet door meerdere handen.
- ☐ Medewerkers moeten zich terug trekken (bijvoorbeeld achter de zaak) als ze voelen aankomen dat ze moeten niesen.

- ☐ Voor medewerkers zijn voldoende zeep en ontsmettingsmiddelen aanwezig.
- ☐ Na elk toiletbezoek van medewerkers worden ontsmettende doekjes gebruikt voor onder meer de deurklinken.
- ☐ Medewerkers dragen handschoentjes en wisselen ze regelmatig.
- ☐ Ik wijs medewerkers erop als ze vaak aan hun neus en/of mond en/of ogen en/of haar en/of gezicht zitten met hun handen.
- ☐ Anders met betrekking tot personeel, namelijk...

KLANTEN

9/20. Stellingen omtrent klanten; meer antwoorden mogelijk.

- ☐ Klanten worden gedoseerd toegelaten.
- ☐ Klanten worden actief ertoe aangezet voldoende afstand tot elkaar en tot de medewerkers in acht te nemen.
- ☐ Klanten wordt gevraagd zich aan de richtlijnen van het RIVM te houden.
- ☐ Met behulp van tape en stickers op de winkelvloer zijn klantenvakken gecreëerd, routepijlen of wachtlijnen bij de toonbank.
- ☐ Er worden desinfectiemiddelen beschikbaar gesteld voor de klanten bij de ingang en kassa.
- ☐ Toiletten tijdens lockdown voor klanten niet toegankelijk.
- ☐ Toiletten tijdens lockdown gewoon toegankelijk voor klanten.
- ☐ Toiletten tijdens lockdown alleen in hoge nood of bij darm/blaasproblemen toegankelijk voor klanten.
- ☐ Klanten kunnen/konden niet betalen met contant geld.
- ☐ Klanten worden gestimuleerd om online hun bestelling te plaatsen.
- ☐ Klanten worden gestimuleerd om hun bestellingen contactloos te betalen.
- ☐ Mensen worden geactiveerd om zoveel mogelijk alléén hun bestellingen af te halen en geen anderen mee te nemen naar de zaak.
- ☐ Afhaalpieken worden zoveel mogelijk voorkomen.
- ☐ Anders met betrekking tot klanten, namelijk...

LEVERANCIERS

10/20. Stellingen omtrent leveranciers; meer antwoorden mogelijk.

- ☐ Om contacten te beperken, zijn afspraken gemaakt met de leveranciers over de wijze van aanlevering van bestellingen.
- ☐ Anders met betrekking tot leveranciers, namelijk...

Deel D:

OMZET EN FINANCIËLE GEVOLGEN

Gevolgen voor de omzet

11/20. Mijn omzet in MAART is in vergelijking met maart 2019...

- ☐ met 100% gedaald (ik heb besloten mijn zaak gesloten te houden)
- ☐ met meer dan 80% gedaald
- ☐ met ongeveer 70 tot 80% gedaald
- ☐ met ongeveer 60 tot 70% gedaald
- ☐ met ongeveer 50 tot 60% gedaald
- ☐ met ongeveer 40 tot 50% gedaald
- ☐ met ongeveer 30 tot 40% gedaald
- ☐ met ongeveer 20 tot 30% gedaald
- ☐ met ongeveer 10 tot 20% gedaald
- ☐ niet gedaald en is ongeveer gelijk gebleven
- ☐ niet gedaald en zelfs gestegen

12/20. Mijn omzet in APRIL is in vergelijking met april 2019...

- ☐ met 100% gedaald (ik heb besloten mijn zaak gesloten te houden)
- ☐ met meer dan 80% gedaald
- ☐ met ongeveer 70 tot 80% gedaald
- ☐ met ongeveer 60 tot 70% gedaald
- ☐ met ongeveer 50 tot 60% gedaald
- ☐ met ongeveer 40 tot 50% gedaald
- ☐ met ongeveer 30 tot 40% gedaald
- ☐ met ongeveer 20 tot 30% gedaald
- ☐ met ongeveer 10 tot 20% gedaald
- ☐ niet gedaald en is ongeveer gelijk gebleven
- ☐ niet gedaald en zelfs gestegen

13/20. Mijn omzet in MEI zal naar verwachting in vergelijking met mei 2019...

- ☐ met 100% dalen (ik heb besloten mijn zaak gesloten te houden)
- ☐ met meer dan 80% dalen
- ☐ met ongeveer 70 tot 80% dalen
- ☐ met ongeveer 60 tot 70% dalen
- ☐ met ongeveer 50 tot 60% dalen
- ☐ met ongeveer 40 tot 50% dalen
- ☐ met ongeveer 30 tot 40% dalen
- ☐ met ongeveer 20 tot 30% dalen
- ☐ met ongeveer 10 tot 20% dalen
- ☐ niet dalen en zal ongeveer gelijk blijven
- ☐ niet dalen en zal zelfs stijgen

14/20. Buffer en overbrugging.

Om deze moeilijke tijd te overbruggen heb ik (meerdere antwoorden mogelijk).

- ☐ Mijn buffer/reserve aangesproken die voldoende was.
- ☐ Mijn buffer/reserve helemaal opgemaakt.
- ☐ Mijn reserveringen voor premies en belasting geheel of gedeeltelijk verbruikt.
- ☐ Een extra bedrijfskrediet geregeld bij de bank.
- ☐ Extra geld opgenomen van mijn rekening courant.
- ☐ Geld geleend in de privésfeer.
- ☐ Mijzelf en/of mijn partner geen salaris uitbetaald.
- ☐ Mijn medewerkers loon en/of vakantiegeld laten inleveren.
- ☐ Vouchers en/of tegoedbonnen verkochten die klanten later kunnen verzilveren.
- ☐ Anders, namelijk

15/20. Wat verwacht jij op dit moment van jouw omzet voor heel 2020?

Ten opzichte van 2019 zal mijn jaaromzet:

- ☐ Zo slecht zijn dat ik het zeker niet ga redden.
- ☐ Zo slecht zijn dat ik het misschien niet ga redden.
- ☐ Beduidend lager uitvallen, maar ik red het wel.

- ☐ Enigszins lager uitvallen.
- ☐ Nagenoeg gelijk blijven.
- ☐ Hoger uitvallen.

16/20. Wat verwacht jij op dit moment van jouw winst voor heel 2020?

Ten opzichte van 2019:

- ☐ Zal ik geen winst maken, maar verlies draaien.
- ☐ Zal de winst een stuk lager uitvallen.
- ☐ Zal mijn winst ongeveer op hetzelfde niveau uitkomen.
- ☐ Zal ik een hogere winst draaien.
- ☐ Anders, namelijk...

17/20. Heb jij gebruik gemaakt van overheidssteun?

- ☐ Ik heb een eenmanszaak en bijstand aangevraagd via TOZO.
- ☐ Ik heb een eenmanszaak en TOZO-krediet aangevraagd.
- ☐ Ik heb eenmalig 4000 euro aangevraagd voor vaste lasten.
- ☐ Ik heb een beroep gedaan op de NOW-regeling voor 1 tot 5 medewerkers.
- ☐ Ik heb een beroep gedaan op de NOW-regeling voor 5 tot 10 medewerkers.
- ☐ Ik heb een beroep gedaan op de NOW-regeling voor 10 of meer medewerkers.
- ☐ Anders, namelijk.....

18/20. Hoe heb jij op lasten bezuinigd?

- ☐ Ik heb niet op lasten bezuinigd.
- ☐ Ik heb een huurverlaging bedongen.
- ☐ Ik heb korting bedongen bij mijn leveranciers.
- ☐ Ik heb bezuinigd op verzekeringen.
- ☐ Anders, namelijk....

19/20. Open vraag: wat verwacht je verder van de overheid?

20/20. Open vraag: Wat wil je verder nog even kwijt inzake de corona-lockdown?

Colofon en disclaimer

Vakvereniging ProFri voerde dit onderzoek uit in de periode 26 mei tot en met medio juni 2020. Vele honderden frituurprofessionals uit het bestand van de vakvereniging werden benaderd met de vraag het online onderzoek van 20 vragen in te vullen. Uiteindelijk namen 270 houders van cafetaria's, snackbars en frituren deel aan het Groot Corona Onderzoek van vakvereniging ProFri.

Om tevens goed zicht te krijgen op eventueel herstel van de omzet, is nadien de deelnemers aan het basisonderzoek gevraagd alsnog hun definitieve omzet over mei en voorlopige omzet over juni te verstrekken, de maand dat versoepeling optrad in de regelgeving die met het virus covid-19 ofwel corona verband houdt.

Onderzoek: vakvereniging ProFri en Foodservice Watcher

Grafieken: vakvereniging ProFri | Foto: Shutterstock

Teksten eindverslag: Ubel Zuiderveld, FSW

Voorbehoud: vakvereniging ProFri heeft het corona-onderzoek en de verslaglegging van de resultaten in samenwerking met Foodservice Watcher naar best eer en geweten uitgevoerd. ProFri/FSW staan in voor een ethische en zorgvuldige werkwijze en hebben dit eindrapport zo consensieus mogelijk samengesteld. Gebruikers wordt aangeraden dit rapport niet geïsoleerd te gebruiken, maar zich ook op andere wijze te informeren over de besproken materie. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend.

vakvereniging ProFri, Veldhoven, juli 2020

ProFri **Vereniging
Professionele
Frituurders**